

Anexă
la Hotărârea Curții de Conturi
nr.17 din 24 mai 2022

CURTEA DE CONTURI A REPUBLICII MOLDOVA

MD-2001, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 69, tel.: (+373) 22 26 60 02,
fax: (+373) 22 26 61 00, www.ccrm.md; e-mail: ccrm@ccrm.md

RAPORTUL
auditului financiar al Raportului Guvernului
privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat
în anul 2021

Lista acronimelor

Acronimul	Termenul abreviat
AGE	Agenția de Guvernare Electronică
ANOFM	Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
AS	Ajutor social
ASP	Agenția Servicii Publice
APRA	Ajutor pentru perioada rece a anului
BASS	Bugetul Asigurărilor Sociale de Stat
BPN	Bugetul Public Național
BS	Bugetul de Stat
CIM	Control Intern Managerial
CNAS	Casa Națională de Asigurări Sociale
CTAS	Casa Teritorială de Asigurări Sociale
IMSP	Instituție Medico-Sanitară Publică
ÎS	Întreprindere de Stat
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
MMPS	Ministerul Muncii și Protecției Sociale
MSMPS	Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale
PIB	Produsul Intern Brut
SI	Sistem Informațional

I. OPINIE

Am auditat Raportul Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2021, întocmit de Casa Națională de Asigurări Sociale, care cuprinde: Formularul nr.1 CNAS, Formularul nr.2 CNAS, Formularul nr.4 CNAS, Formularul nr.4.1 CNAS și descrierea narativă¹, inclusiv un sumar al politicilor contabile semnificative.

În opinia noastră, Raportul Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă, în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil².

II. BAZA PENTRU OPINIE

Am realizat misiunea de audit în conformitate cu Standardele Internaționale ale Instituțiilor Supreme de Audit³. Responsabilitățile noastre, potrivit standardelor respective, sunt expuse în secțiunea *Responsabilitățile auditorului într-un audit al situațiilor financiare* din prezentul Raport. Suntem independenți față de entitatea auditată și am îndeplinit responsabilitățile de etică, conform cerințelor Codului etic al Curții de Conturi. Considerăm că probele de audit pe care le-am obținut sunt suficiente și adecvate pentru a furniza o bază pentru opinia noastră.

III. PARAGRAF DE EVIDENȚIERE

3.1. Atragem atenția asupra reflectării soldurilor datoriiilor în Rapoartele de executare a BASS. Deși opinia nu este modificată din cauza soldurilor inițiale care nu au fost ajustate, acestea nu oferă comparabilitate la reflectarea datoriiilor pe termen scurt ale prestațiilor sociale pentru anul 2021.

De menționat că, începând cu anul 2021, CNAS a elaborat modificări ale normelor de evidență a datoriiilor, astfel acestea au fost reflectate ca datorii pe termen lung la conturile extrabilanțiere. În acest context, auditul menționează că metoda nouă reflectă datoriiile formate după 12 luni în caz de neridicare a prestației, fără a fi luate în calcul datoriiile suspendate după 3/6 luni ale perioadelor precedente (inclusiv cele ale anului 2020), menținându-se doar în SI „Protecția Socială”. Acestea apar în evidență odată cu cererea de reluare a plății. Neregulile constatate au avut loc din cauza că SI „Protecția Socială” oferă posibilitatea accesării datoriei per beneficiar (prin verificarea contului individual pentru prestațiile suspendate până în anul 2021).

Referitor la acest aspect auditul a solicitat sumele plăților reluate pe parcursul anului 2021 ale beneficiarilor care li s-a suspendat prestația până la implementarea mecanismului de reflectare a datoriiilor pe termen lung, cu efectuarea estimărilor pentru sumele suspendate, ale drepturilor

¹ Raportul privind executarea indicatorilor generali ai bugetului asigurărilor sociale de stat – Formularul nr.1 CNAS (conform Anexei nr.1 la Legea bugetului asigurărilor sociale de stat); Raportul privind executarea subprogramelor de cheltuieli ale bugetului asigurărilor sociale de stat – Formularul nr.2 CNAS (conform Anexei nr.2 la Legea bugetului asigurărilor sociale de stat); Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat – Formularul nr.4 CNAS; Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat la partea de cheltuieli și active nefinanciare – Formularul nr.4.1 CNAS; Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat (descrierea narativă).

² Ordinul ministrului Finanelor nr.38 din 17.02.2017 „Cu privire la aprobarea formularelor Rapoartelor privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat și Normelor metodologice privind modul de întocmire a acestora” (cu modificările și completările ulterioare), (în continuare – Ordinul ministrului Finanelor nr.38 din 17.02.2017).

³ Hotărârea Curții de Conturi nr.2 din 24.01.2020 „Cu privire la Cadrul Declarațiilor Profesionale ale INTOSAI”.

neridicate timp de 3-6 luni sistate până la 1 ianuarie 2021, dar cu reluare în anul auditat. Astfel, valoarea atribuită posibilei datorii nereflectate în soldurile inițiale se estimează la 60,3 mil. lei.

Cu referire la reflectarea datoriilor pe termen lung, se denotă că acestea se trec în conturi extrabilanțiere pentru evidența acestor tipuri de datorii. La finele fiecărei luni, sumele pensiilor stabilite și neprimite de beneficiar în decurs de 12 luni consecutive se suspendă și se reflectă la conturi extrabilanțiere. În cazul reluării plății în baza cererii depuse de beneficiar, soldul datoriilor plăților suspendate se micșorează cu suma prestațiilor reluate.

Reflectarea datoriilor plăților suspendate la conturile extrabilanțiere se efectuează începând cu data de 01.01.2021, în urma punerii în aplicare a serviciului guvernamental de plăți electronice (MPay). Această nouă abordare furnizează utilizatorilor rapoartelor, informații relevante cu privire la angajamentele reale ale CNAS față de beneficiarii de prestații și reprezintă drept sursă completă la prognozarea resurselor necesare pentru continuitatea operațiunilor și satisfacerea obligațiilor.

Tabelul nr.1

Informații privind datoriile suspendate față de beneficiarii de prestații sociale

Tipul prestației	Perioada de reflectare	Suma datoriei la finele anului 2021, mii lei
Pensii de asigurări sociale de stat	Luna 08-12	3 312,1
Alocații sociale de stat	Luna 08-12	737,9
Suport financiar	Luna 09-12	189,5
Compensație bănească	Luna 11	35,7
Merite deosebite	Luna 11-12	31,7
Ajutor de șomaj	Luna 08-12	1 020,9
Alocație lunară de stat	Luna 11-12	2 604,4
Indemnizație viageră sportivilor de performanță care s-au retras din activitatea sportivă și antrenorilor acestora	Luna 12	189,7
Îngrijirea copilului cu vârsta de până la 2 ani, ca persoană neasigurată	Luna 11-12	1 415,7
Îngrijirea copilului cu vârsta de până la 3 ani	Luna 11-12	709,4
Îngrijirea copilului cu vârsta de până la 3 ani, a copiilor gemeni sau a mai multor copii născuți dintr-o sarcină	Luna 11-12	146,7
Șomaj stare de urgență	Luna 07	1 964,2
Total datorii pe termen lung		12 358,2

Sursa: Rapoartele privind datoriile la plata prestațiilor sociale neprimite de către beneficiari

Astfel, potrivit datelor reflectate în tabel, suma datoriilor suspendate în anul 2021 cumulează 12,4 mil. lei.

IV. ASPECTE-CHEIE DE AUDIT

Aspectele-cheie de audit sunt acele aspecte care, în baza raționamentului nostru profesional, au avut cea mai mare importanță pentru auditul financiar al Raportului Guvernului privind executarea BASS în anul 2021. Aceste aspecte au fost abordate în contextul auditului situațiilor financiare în ansamblu

și în formarea opiniei asupra acestora și nu oferim o opinie separată cu privire la aceste aspecte. Considerăm că aspectele descrise mai jos, deși nu au influențat opinia de audit, reprezintă aspectele-cheie de audit care trebuie comunicate în Raportul nostru.

4.1. Creșterea dependenței BASS față de bugetul de stat odată cu solicitarea transferurilor cu destinație generală pentru acoperirea deficitului, care s-a majorat de 2,5 ori în ultimii patru ani, poate afecta sustenabilitatea acestui buget.

O problemă majoră pentru BASS este dependența financiară continuă față de bugetul de stat, transferurile primite cu destinație generală fiind anual în creștere, comparativ cu anul precedent, și cu 254 % față de anul 2018, ceea ce constituie de 2,5 ori mai mult.

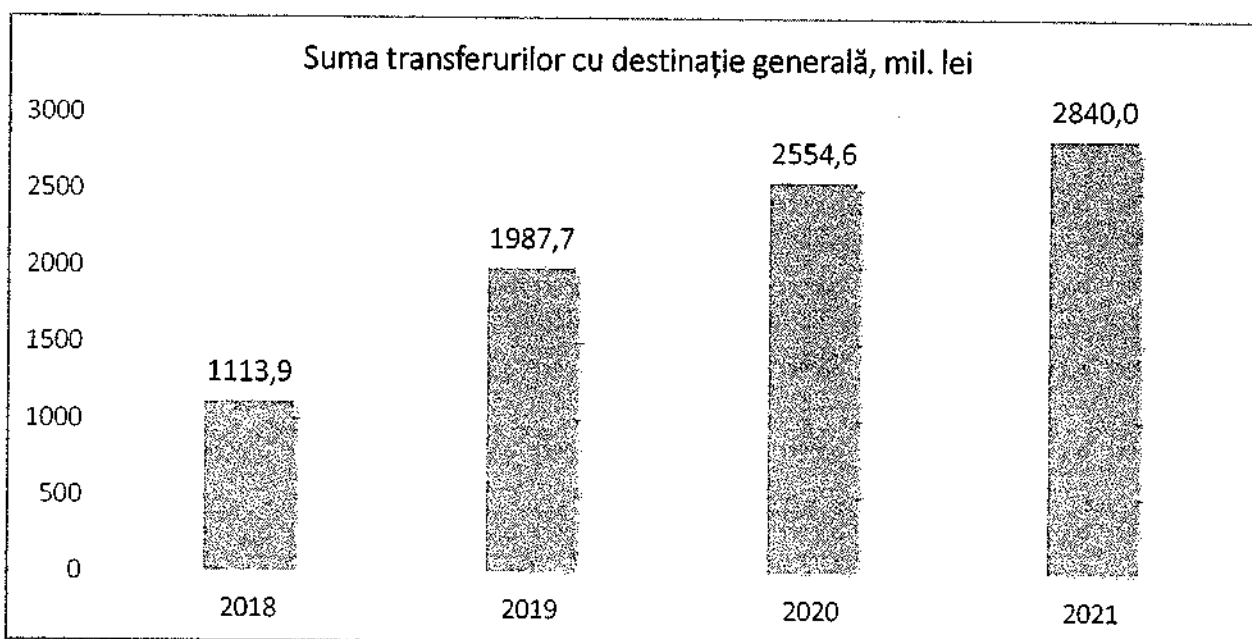

Figura nr.1 Dinamica transferurilor de la bugetul de stat pentru acoperirea deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat în anii 2017-2021

În anul 2021, transferurile cu destinație generală au însumat 2 840,0 mil. lei, ceea ce constituie o creștere cu 11,2% față de anul precedent (2 554,6 mil. lei). În acest context, menționăm că ritmul de creștere a cheltuielilor (139,4%) în perioada 2018-2021 (Anexa nr.10) a depășit ritmul de creștere a veniturilor proprii (124,4 %) cu 15 puncte procentuale (Anexa nr.6), ceea ce a determinat solicitarea mijloacelor financiare necesare acoperirii deficitului. Acest fapt a fost cauzat de insuficiența veniturilor proprii utilizate pentru acoperirea cheltuielilor, reieșind din necesitatea asigurării plății prestațiilor sociale în termenele stabilite.

Se denotă că numărul beneficiarilor în anii 2018-2020 a fost în continuă creștere, iar în anul 2021 se constată o diminuare cu 713 252 de persoane față de anul 2020 (Anexa nr.13), situație generată de excluderea unor beneficiari care aveau dreptul la anumite plăți/prestații (de exemplu, neacordarea suportului unic în anul 2021). Totodată, unele persoane au beneficiat de mai multe prestații. În același timp, CNAS a realizat peste 15 procese noi, care au majorat mărimea medie a prestațiilor, cum ar fi:

reexaminarea pensiilor pentru limită de vârstă, a pensiilor de dizabilitate, a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă etc.

Evoluția transferurilor, precum și obligațiile față de beneficiari care urmează a fi realizate în exercițiile financiare viitoare pot afecta sustenabilitatea BASS. Aceasta poate condiționa perturbarea echilibrului bugetului asigurărilor sociale de stat, ceea ce va impune majorarea poverii bugetului asigurărilor sociale de stat și/sau, după caz, a bugetului de stat, odată cu solicitarea transferurilor cu destinație generală (resurse financiare pentru acoperirea deficitului) și denotă motive de îngrijorare cu referire la evoluția veniturilor BASS, față de cheltuielile ce urmează a fi suportate.

Concomitent, se menționează că, pentru acoperirea decalajului temporar de casă, în scopul onorării obligațiilor față de beneficiari și asigurării transferurilor în termen a prestațiilor sociale, în perioada noiembrie-decembrie 2021, CNAS a fost nevoită de a contracta 2 împrumuturi de la bugetul de stat, în sumă totală de 800,0 mil. lei, care au fost restituite în același an bugetar⁴. Analiza transferurilor primite de la bugetul de stat este prezentată în Anexa nr. 7 la prezentul Raport de audit.

Cu referire la transferurile cu destinație specială în sumă de 7 884,6 mil. lei, se denotă că acestea au fost utilizate preponderent la plata prestațiilor de asistență socială (99%, sau 7 811,3 mil. lei), care conform legislației sunt finanțate din bugetul de stat și acordate unor categorii de populație prin intermediul Casei Naționale de Asigurări Sociale. Totodată, unele dintre ele au fost utilizate pentru compensarea diferenței de tarife de asigurări sociale de stat obligatorii în sectorul agrar (72,4 mil. lei) și pentru compensarea veniturilor ratate ale bugetului asigurărilor sociale de stat, în legătură cu scutirea deținătorilor de terenuri agricole situate după traseul Râbnîța - Tiraspol de plata contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii (0,87 mil. lei).

Înregistrarea și raportarea transferurilor primite de la bugetul de stat s-a efectuat conform principiilor elaborate de către Ministerul Finanțelor, tranzacțiile de intrare/ieșire a mijloacelor bănești fiind recunoscute pe măsura încasării/plății acestora, în sumele și perioadele în care au avut loc și în conturile corespunzătoare, în funcție de tipul prestației pentru care au fost utilizate.

4.2. Nivelul veniturilor la bugetul asigurărilor sociale de stat este în creștere constantă, inclusiv transferurile primite de la bugetul de stat, deși planul anual nu a fost atins, ceea ce a determinat majorarea transferurilor pentru acoperirea deficitului.

În anul 2021, veniturile totale ale bugetului asigurărilor sociale de stat sunt de 27 246,8 mil. lei⁵, cu 1,4%, sau cu 382,2 mil. lei mai puțin față de prevederile anuale, iar acest trend se menține în ultimii trei ani (2019-2021), vezi tabelul nr. 2. Totodată, acestea au înregistrat o creștere de 3 056,94 mii lei comparativ cu anul precedent.

În structura veniturilor bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2021, resursele generale ale acestui buget au constituit 60,6%, iar transferurile de la bugetul de stat – 39,4%.

⁴ Art.62 alin.(2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25.07.2014 (în continuare – Legea nr. 181 din 25.07.2014).

⁵ Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat la situația de 1 ianuarie 2022 (Formularul nr.4 CNAS).

Resursele generale ale bugetului asigurărilor sociale de stat constituite din contribuțiile asigurărilor sociale de stat obligatorii și alte venituri au fost acumulate în sumă de 16 522,2 mil. lei, sau mai puțin față de planul anual precizat cu 38,9 mii lei (0,2%). Cota maximă din totalul veniturilor bugetului asigurărilor sociale de stat a fost de 59,5%, pe care o dețin contribuțiile și primele de asigurări sociale de stat obligatorii în valoare de 16 223,9 mil. lei, sau cu 1 928,5 mil. lei mai mult, comparativ cu anul precedent.

Realizarea veniturilor bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2021, în comparație cu anii 2018, 2019 și 2020, se prezintă în tabelul nr.2.

Tabelul nr.2

Dinamica veniturilor bugetului asigurărilor sociale de stat în anii 2018-2021 (mil. lei)

Indicatori	Anii				Devieri, 2021-2020		Devieri, 2021-2019		Devieri, 2021-2018	
	2018	2019	2020	2021	(+/-)	%	(+/-)	%	(+/-)	%
1	2	3	4	5	6=5-4	7=5*100/4	8=5-3	9=5*100/3	10=5-2	11=5*100/2
Venituri precizate	19 628,90	21 869,90	24 572,10	27 629,04	3 056,94	112,4	5 759,14	126,3	8000,14	140,8
Venituri executate, inclusiv:	19 790,30	21 748,40	24 285,50	27 246,80	2 961,30	112,2	5 498,40	125,3	7456,50	137,7
Contribuții și prime de asigurări sociale de stat obligatorii	13 037,90	13 635,60	14295,4	16223,9	1 928,50	113,5	2 588,30	119,0	3186,00	124,4
Alte venituri	82,1	155,6	220,8	298,3	77,50	135,1	142,70	191,7	216,20	363,3
Transferuri curente primite cu destinație specială între bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat	5 556,40	5 969,30	7 214,80	7 884,60	669,80	109,3	1 915,30	132,1	2328,20	141,9
Transferuri curente primite cu destinație generală între bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat	1 113,90	1 987,70	2 554,60	2 840,00	285,40	111,2	852,30	142,9	1726,10	255,0

Sursă: Informații generalizate de echipa de audit din Rapoartele privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anii 2018 – 2021.

Astfel, pe parcursul a 4 ani consecutivi (2018–2021), se atestă o creștere constantă a tuturor veniturilor la bugetul asigurărilor sociale de stat, mai cu seamă a transferurilor curente cu destinație generală între bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat.

Contribuțiile de asigurări sociale de stat în anul 2021 au fost calculate și achitate conform tarifelor⁶, inclusiv ținând cont de unele particularități noi implementate în anul 2021, cum ar fi: comasarea la nivel de angajator a contribuțiilor de asigurări sociale datorate de angajator și datorate de angajați, modificarea modalității de asigurare socială a liber profesioniștilor ce practică activitatea în sectorul justiției, prin stabilirea taxei fixe în cuantum de 24 255 lei, ceea ce le acordă dreptul de a beneficia de toate tipurile de prestații de asigurări sociale de stat.

Taxa fixă anuală a contribuțiilor de asigurări sociale obligatorii în anul 2021 a constituit 11 331 lei⁷, pentru proprietarii sau arendașii de terenuri agricole ce prelucrează terenurile în mod individual – de 2 886 lei⁸, sumă plătită și de persoanele fizice care exercită activități în calitate de zilieri⁹.

Se atestă că, contribuțiile de asigurări sociale de stat în 2021 au fost acumulate în sumă de 16 223,9 mil. lei¹⁰, indicatorul planificat fiind executat la nivel de 99,6%, iar față de anul 2020 încasările au crescut cu 1 928,5 mil. lei, sau cu 13,5%. De asemenea, în suma totală a contribuțiilor acumulate, 40,8 mil. lei au constituit majorările de întârziere pentru neplata în termen a contribuțiilor.

Astfel, în anul 2021 s-au înregistrat contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii plătite în avans/în surplus în sumă de 14,2 mil. lei, din care 2,3 mil. lei – la plata majorărilor de întârziere (penalitate).

„Alte venituri” au fost acumulate în sumă totală de 298,3 mil. lei, cu 22,1 mil. lei, sau cu 8%, mai mult față de planul stabilit, iar suma efectivă a altor venituri a constituit 314,0 mil. lei. Față de anul 2020, încasările din alte venituri au fost în creștere cu 77,5 mil. lei, sau cu 35,1%, creșterea datorându-se sumei încasate din impozitul unic perceput de la rezidenții parcurilor pentru tehnologia informațională, de 292,7 mil. lei, care a fost cu 80,8 mil. lei, sau cu 38,1%, mai mare față de anul precedent.

Astfel, veniturile în bugetul asigurărilor sociale de stat sunt reflectate cu sumele¹¹:

- ✓ 2,4 mil. lei, cu executarea de 80,9%, cele din proprietate, care reprezintă dobânzile încasate la soldurile mijloacelor bănești la conturile bancare ale bugetului asigurărilor sociale de stat;
- ✓ 8,1 mil. lei, sau 36,8%, sunt din vânzarea mărfurilor și serviciilor, care reprezintă mijloacele încasate în bugetul asigurărilor sociale de stat conform documentelor executorii privind răspunderea subsidiară;
- ✓ 2,1 mil. lei, ce reprezintă 73,6% față de prevederile anuale, sunt amenzile, din care 0,1 mil. lei sunt amenzi și sancțiuni contravenționale încasate în bugetul asigurărilor sociale de stat și 2,0

⁶ Anexa nr.1 la Legea nr. 489-XIV din 08.07.1999 privind sistemul public de asigurări sociale (în continuare – Legea nr.489-XIV din 08.07.1999).

⁷ Art.5(1) din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2021, nr.255 din 16.12.2020.

⁸ Art.5(3) din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2021, nr.255 din 16.12.2020.

⁹ Legea nr.22 din 23.02.2018 privind exercitarea unor activități necalificate cu caracter ocazional desfășurate de zilieri.

¹⁰ Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat la situația de 1 ianuarie 2022 (Formularul nr.4.2 CNAS).

¹¹ Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat la situația de 1 ianuarie 2022 (Formularul nr.4.2 CNAS).

mil. lei – amenzi aferente plăților la bugetul asigurărilor sociale de stat. Suma efectivă a amenzilor în anul 2021 a fost de 4,4 mil. lei.

Alte venituri și venituri neidentificate au fost executate în sumă de 29,4 mil. lei, sau la nivel de 108,6% față de planul anual stabilit, iar conform indicatorului efectiv acestea au constituit 29,9 mil. lei.

Totodată, suma „Altora venituri” plătite în avans/în surplus a constituit circa 7 mil. lei, din care 6,4 mil. lei constituie plata impozitului unic perceput de la rezidenții parcurilor pentru tehnologii informaționale.

4.3. Cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat executate în anul 2021 au fost la nivelul de 98,4% față de planul anual.

Conform Raportului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2021, cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat au fost executate în sumă de 27 172,1 mil. lei, cu 434,3 mil. lei mai puțin decât nivelul planificat. Comparativ cu anul precedent, cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat executate au crescut cu 2 941,3 mil. lei, sau cu 12,1%.

Realizarea cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2021, în comparație cu anii 2018, 2019 și 2020, se prezintă în tabelul ce urmează.

Tabelul nr.3

Dinamica cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale de stat în anii 2018-2021 (mil. lei)

Indicatori					Devieri, 2021-2020		Devieri, 2021-2019		Devieri, 2021-2018	
	2018	2019	2020	2021	(+/-)	%	(+/-)	%	(+/-)	%
1	2	3	4	5	6=5-4	7=5*100 /4	8=5-3	9=5*100 /3	10=5-2	11=5*10 0/2
Cheltuieli precizate	19605.4	21866.5	24549.9	27606.4	3056.5	112.45	5739.9	126.25	8 001	140.8
Cheltuieli executate, inclusiv:	19410.8	21589.8	24230.7	27172.1	2941.4	112.14	5582.3	125.86	7 761.3	139.9
Prestații sociale	19110.7	21206.2	23837.8	26756.3	2918.5	112.24	5550.1	126.17	7645.6	140.0
Bunuri și servicii	183.6	235.8	230.3	235.4	5.1	102.21	-0.4	99.83	51.8	128.2
Cheltuieli de personal	113.1	142.9	158	175.4	17.4	111.01	32.5	122.74	62.3	155.08
Alte cheltuieli	3.4	4.9	4.6	4.9	0.3	106.50	0	100.00	1.5	144.11

Sursa: Informații generalizate de echipa de audit din Rapoartele privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anii 2019-2021.

Cea mai mare pondere în structura cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale de stat o dețin prestațiile sociale, de 98,4%, fiind înregistrate în anul 2021 cheltuieli în sumă de 26 756,3 mil. lei. Comparativ cu anul 2020, cheltuielile executate au crescut cu 2 918,4,6 mil. lei, sau cu 12,2%. Aupra creșterii cheltuielilor a influențat creșterea mărimii medii a pensiei, ca urmare a unui șir de măsuri noi prevăzute de legislație în domeniul pensiilor publice și implementate pe parcursul anului 2021, precum: indexarea pensiilor reieșind din media creșterii anuale a indicilor prețurilor de consum pentru

ultimii 3 ani și reieșind din rata inflației înregistrată în primul semestru al anului în curs; efectuarea următoarei etape de reexaminare a pensiilor pentru limită de vârstă pentru pensionarii care au activat după realizarea dreptului la pensie și au acumulat un stagiu de cotizare mai mare de 7 ani (în cazul stabilirii dreptului la pensie după 01.01.1999), precum și majorarea cuantumului pensiei minime pentru limită de vârstă până la 2 000 lei, care a influențat creșterea mărimii medii totale a pensiilor. De asemenea, cu referire la indemnizațiile de asigurări sociale s-a înregistrat o creștere determinată de majorarea cuantumului indemnizației unice la nașterea copilului, până la 9 459 lei¹².

Cheltuielile executate pentru **bunuri și servicii** au constituit 235,4 mil. lei, sau la nivel de 79,8%, mai mari cu 5 112,9 mii lei, sau cu 2,2 la sută, față de anul precedent. La categoria dată se atribuie cheltuielile destinate întreținerii CNAS și a sistemelor informaționale ale CNAS. Nivelul executării acestor cheltuieli a fost influențat de instituirea stărilor de urgență în sănătate publică, inclusiv stările de carantină anunțate în unele localități ale țării, care au influențat deplasările de serviciu, accesul în blocurile administrative, întreprinderea măsurilor de neadmitere a răspândirii infecției COVID-19, precum și incertitudinea dinamicii de răspândire a infecției și de determinare a necesităților de resurse financiare sau de bunuri speciale și sanitare și necesitatea prioritizării de inițiere a achizițiilor în anul de gestiune, fapt ce a condus la optimizarea cheltuielilor aferente asigurării activității CNAS etc.

Mijloacele aprobate pentru cheltuielile de personal au fost utilizate în baza actelor normative ce reglementează salarizarea în sectorul bugetar. Pentru **cheltuielile de personal** au fost prevăzute 176,4 mil. lei, care au fost executate în sumă de 175,4 mil. lei, ceea ce constituie 99,4% din suma planificată. Prin executarea cheltuielilor BASS în anul 2021, politicile statului au asigurat stabilirea și plata prestațiilor sociale, pentru 2 376 185 de beneficiari, în sumă de 27 172,1 mil. lei, inclusiv fiind realizate noi procese complexe.

V. ALTE INFORMAȚII

5.1. Procesul fragmentat de acordare, verificare și plată a ajutorului social și a ajutorului pentru perioada rece a anului determină incoerența datelor la toate etapele și nivelurile ce influențează direct indicatorii BASS, generați de achitarea neregulamentară și de nerestituirea integrală a acestor sume.

Dreptul la ajutor social și/sau ajutor pentru perioada rece a anului se acordă de către structurile teritoriale de asistență socială, iar asigurarea evidenței plății, de către Casa Națională prin intermediul MPay, verificarea modului de aplicare corectă și unitară a cadrului regulamentar fiind efectuată de Inspekția Socială¹³.

¹² Hotărârea Guvernului nr.926 din 22.12.2020 pentru modificarea anexei nr. 1 la Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a indemnizațiilor adresate familiilor cu copii, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1478 din 15.11.2002 cu privire la indemnizațiile adresate familiilor cu copii.

¹³ Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului social, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1167 din 16.10.2008.

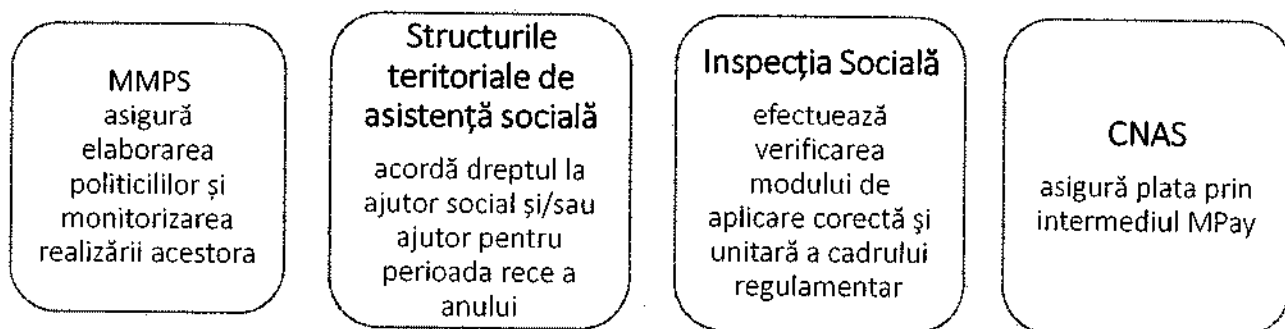

Figura nr.2. Procesul de acordare, verificare și plată a ajutorului social și ajutorului pentru perioada rece a anului

În ultimii patru ani (2018-2021) se menține o tendință majoră a ponderii mijloacelor calculate și achitate neregulamentar, situație reflectată în tabelul următor.

Tabelul nr.4

Analiza iregularităților identificate de Inspekția Socială la acordarea AS și APRA (mii lei)

Anul	Suma verificată	Suma depistată cu iregularități	Ponderea (%)
2018	8 803,09	1 426,1	16,2
2019	6 934,1	2 198,9	37,1
2020	8 304,7	2 437,4	29,4
2021	10 173,2	2 826,5	27,8

Sursă: Scrisorile Inspekției Sociale cu informațiile privind misiunile de inspekție pentru anii 2018-2021

Analizând datele Inspekției Sociale, s-a constatat că structurilor teritoriale de asistență socială li s-a recomandat întreprinderea măsurilor necesare în vederea restituirii sumei de 2 387,2 mii lei, ceea ce constituie 84,5% din suma constatată ca fiind acordată nejustificat. În funcție de factorii responsabili de comitere a iregularităților, se constată că din valoarea totală de 2 603,1 mii lei a sumei achitate necuvenit, 84,7% au fost comise din vina beneficiarilor, iar 15,3% sunt iregularități de tip administrativ, dintre care majoritatea sunt comise de factorii responsabili din cadrul Direcțiilor asistență socială și protecție a familiei în procesul de acordare și plată a AS și APRA și mai puțin comise de către autoritățile publice locale care le-au acordat.

Totodată, cu privire la restituirea sumelor încasate necuvenit pentru aceste prestații, se înregistrează un nivel redus de rambursare. Astfel, din suma totală înaintată spre restituire în anul 2021, au fost

restituite 660,6 mii lei, ceea ce constituie 27,67%. Pe parcursul anului 2021, au fost restituite mijloace financiare în sumă totală de 1 264,6 mii lei în temeiul recomandărilor înaintate în anii precedenți (2015-2020). Prin urmare, în anul 2021 a fost restituită suma de 1 925,3 mii lei din totalul de 11 200,7 mii lei propus spre restituire în anii 2015-2021, ceea ce constituie 17,2%, situație redată în tabelul de mai jos.

Tabelul nr.5

Analiza sumelor restituite în anul 2021 a ajutoarelor sociale și ajutoarelor pentru perioada rece a anului, care au fost achitate necuvenit în perioada anilor 2015-2021 (lei)

Anul	Suma propusă spre restituire	Suma restituită în anul 2021	Ponderea, %
2015	561 246	1 660	0,30%
2016	1 378 201	208	0,02%
2017	1 448 744	48 525	3,35%
2018	1 239 797	92 761	7,48%
2019	1 985 979	113 014	5,69%
2020	2 199 596	1 008 436	45,85%
2021	2 387 172	660 696	27,67%
Total	11 200 735	1 925 300	17,18%

Sursa: Elaborat în baza informației furnizate de Inspekția Socială

Auditul menționează că, începând cu anul 2021, la restituirea sumelor primite necuvenit, structura teritorială de asistență socială întocmește și prezintă Casei Naționale de Asigurări Sociale un demers privind restituirea sumelor, iar CNAS întocmește și transmite prestatorului de servicii de plată prin intermediul serviciului guvernamental de plăți electronice (MPay) decizia privind restituirea sumelor. În cazul în care sumele plăților necuvenite nu pot fi restituite de către prestatorul de servicii de plată, CNAS notifică despre această structură teritorială de asistență socială, care întreprinde măsurile ce se impun, conform legislației, pentru recuperarea sumei de la persoana care le-a primit.

E de menționat că, în scopul eficientizării mecanismului de inspekție și control de stat în domeniul asistenței sociale, precum și consolidării statutului Inspekției Sociale, au fost operate modificări ale unor acte normative ce se referă la: introducerea competenței de a constata contravenții și de a avea calitate procesuală activă în domeniul asistenței sociale; introducerea competenței de a constata încălcările efectuate de către structura teritorială de asistență socială a procedurilor în procesul acordării prestațiilor și serviciilor sociale; măsuri de responsabilizare a autorităților administrației publice, prestatorilor de servicii sociale, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare, precum și măsuri de responsabilizare a beneficiarilor în vederea declarării corecte a informațiilor privind situația de dificultate care poate duce la stabilirea dreptului de asistență socială etc.

Deși a fost inițiat procesul de elaborare a proiectului de hotărâre de modificare a cadrului normativ¹⁴, până la momentul actual nu au fost obținute anumite rezultate, proiectul nefiind aprobat.

În aceste condiții auditul denotă că, deși mijloacele privind cheltuielile pentru AS și ASPRA sunt transferate Casei Naționale de la BS, procesul fragmentat de acordare, verificare și plată a AS și ASPRA, corelat cu nivelul mic de restituire a plăților achitate necuvenit, influențează direct indicatorii BASS.

5.2. Indemnizațiile de maternitate au fost stabilite, calculate și achitate regulamentar, cu reflectarea acestora la perioadele la care se referă, în timp ce indicatorul de executare BASS la partea de datorii a acestei prestații a fost supraevaluat cu 2,9 mil. lei, rezultat al corectărilor efectuate de contribuabili pentru perioadele 2012-2014.

Asiguratele, soțiile aflate la întreținerea soților asigurați și șomerele care s-au aflat la evidență în instituțiile medico-sanitare din RM, care au dreptul la concediu de maternitate, ce include concediul prenatal și concediul postnatal, beneficiază de indemnizație de maternitate¹⁵. În anul 2021, cheltuielile efective ale indemnizațiilor de maternitate au constituit 626,2 mil. lei, cu 64,1 mil. lei mai mult față de anul precedent, fiind executate la nivel de 99,6%.

La verificarea regularității stabilirii indemnizațiilor de maternitate, precum și înregistrării/raportării cheltuielilor aferente nu s-au stabilit erori, mărimea indemnizației fiind înregistrată în conturile prevăzute în acest sens cu reflectare în perioadele la care se referă. Totodată, s-a confirmat corectitudinea calculării datelor în SI „ Protecția Socială”, ca urmare a contrapunerii cu documentele anexate la dosarul beneficiarului.

Atenția auditului a fost atrasă de reflectarea sumei datoriei de 2,9 mil. lei aferente indemnizației de maternitate. Datoria menționată a fost formată în perioada 2012-2014, când obligația stabilirii și plății indemnizațiilor de maternitate din contul bugetului asigurărilor sociale de stat era pusă în obligația plătitorilor de contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat și se declarau prin Declarațiile privind calculul și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii (FORMA 4-BASS). Suma declarată a indemnizațiilor plătite de angajator diminuea suma contribuțiilor de asigurări sociale de stat în perioada de gestiune, iar evidența indemnizațiilor de maternitate calculate și plătite în perioada menționată se ținea de plătitorii de contribuții. În cazul corectărilor efectuate în anul următor, se reflectau datele aferente contribuțiilor de asigurări sociale de stat recalculat ca urmare a corectării indemnizațiilor de maternitate plătite și declarate de plătitori anterior. Astfel, în anul 2014, structurile CNAS au preluat procesul de stabilire a indemnizației de maternitate¹⁶, iar unii plătitori de contribuții au efectuat corectări ale sumelor indemnizațiilor de maternitate calculate în anii următori anului de gestiune. Prin urmare, deși unii agenții economici au efectuat corectări încă în anul 2013, CNAS nu a diminuat din evidența contabilă suma datoriilor corectate, astfel menținând nejustificat mai bine de 8 ani suma de 2,9 mil. lei.

¹⁴ Hotărârea Guvernului nr. 802 din 28.10.2011 cu privire la instituirea Inspecției Sociale.

¹⁵ Art. 16 alin.1 din Legea nr.289 din 22.07.2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale (în continuare – Legea nr.289 din 22.07.2004).

¹⁶ Hotărârea Guvernului nr. 108 din 03.02.2005 privind aprobarea Regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale.

diminuat din evidența contabilă suma datoriilor corectate, astfel menținând nejustificat mai bine de 8 ani suma de 2,9 mil. lei.

Totodată, auditul relevă că Codul civil al Republicii Moldova¹⁷ prevede că termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanța de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani, iar în corespundere cu prevederile legale, termenul de prescripție pentru plata indemnizațiilor stabilite, dar neîncasate la timp se plătește retroactiv pe o perioadă de cel mult 3 ani anteriori datei solicitării¹⁸. În aceste condiții, datoria indemnizației de maternitate este supraevaluată cu 2,9 mil. lei, ceea ce indică necesitatea realizării acțiunilor CNAS de remediere/corectare a datoriei respective, care depășește termenul de prescripție și afectează indicatorul de raportare a BASS.

5.3. Stabilirea și plata indemnizațiilor lunare pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani s-a efectuat regulamentar. Totodată, indemnizațiile pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 2 ani și 2 luni nu sunt raportate distinct, limitând auditul în delimitarea cheltuielilor aferente. Susținerea financiară a familiei ca persoană asigurată pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani face parte din categoria indemnizațiilor de asigurări sociale, cu o pondere de 46,8% din acestea. Indemnizațiile pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani au fost executate în sumă de 1 461,7 mil. lei, la un nivel de 99,5%, cu 252,4 mil. lei mai mult față de anul precedent.

Ca urmare a examinării dosarelor în aspectul îndeplinirii de către beneficiar a condițiilor de stabilire a indemnizației pentru creșterea copilului, a componenței dosarului, corectitudinii stabilirii cuantumului indemnizației și justificării perioadei luate în calcul, auditul nu a depistat neconformități. Totodată, conform prevederilor¹⁹, asiguratul care se află în concediul pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani la toate unitățile în care desfășoară activități are dreptul la indemnizație lunară pentru creșterea copilului conform următoarelor opțiuni:

- de la data acordării concediului pentru îngrijirea copilului și până la împlinirea vârstei de 3 ani a copilului;
- de la data acordării concediului pentru îngrijirea copilului și până la împlinirea vârstei de 2 ani și 2 luni a copilului.

Astfel, în aspectul raportării, auditul a stabilit că Raportul privind executarea BASS la partea de cheltuieli a prestațiilor sociale (Formularul nr. 7) reflectă cheltuielile ce asigură susținerea financiară a familiei pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, fără a ține evidența separată a cheltuielilor pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 2 ani și 2 luni, acestea fiind raportate într-o singură componentă, fapt ce a limitat auditul în delimitarea lor. Considerăm că

¹⁷ Art. 391 alin. (1) din Codul civil al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr.1107-XV din 06.06.2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 66-75 din 01.03.2019, art. 132).

¹⁸ Art. 27 alin. (2) din Legea nr. 289 din 22.07.2004.

¹⁹ Art. 18 din Legea nr.289 din 22.07.2004.

posibilele denaturări nu vor fi semnificative, opinia de audit nefiind influențată din cauza acestui aspect.

Acest aspect derivă din necesitatea prezentării reale a cuantumului cheltuielilor acordate în aceste scopuri, care diferă prin:

- a) 30% din baza de calcul pentru fiecare copil, lunar până la vârsta de 3 ani;
- b) 60% din baza de calcul pentru fiecare copil, până la împlinirea vârstei de 1 an a copilului și 30% din baza de calcul, din ziua următoare celei de împlinire a vârstei de 1 an și până la împlinirea vârstei de 2 ani și 2 luni a copilului.

Situația a fost determinată de lipsa unor rapoarte separate pentru acest tip de prestație, ceea ce nu asigură o evidență a persoanelor care au solicitat această opțiune și a valorii cheltuielilor aferente acestei prestații sociale. Totodată, acesta poate afecta transparența indicatorilor de raportare a BASS, precum și nu asigură o imagine de ansamblu cu privire la persoanele care solicită această opțiune.

5.4. Termenele restrânse privind acordarea, stabilirea și calcularea indemnizațiilor paternale pot leza atât dreptul beneficiarului (3,9 mii lei), cât și admiterea cheltuielilor nejustificate din BASS (1,5 mii lei).

În anul 2021, cheltuielile efective privind plata indemnizațiilor paternale au constituit 24 265,4 mii lei, cu o executare de 99,4% a prevederilor anuale. Cheltuielile pentru plata acestor prestații au fost cu 3 423,1 mii lei, sau cu 16,4%, mai mari față de anul precedent, fiind influențate atât de creșterea numărului beneficiarilor, cât și a mărimii medii a indemnizației.

La calcularea cuantumului indemnizației paternale, baza de calcul constituie 100% din venitul mediu lunar asigurat în ultimele 3 luni premergătoare lunii nașterii copilului, venit din care la data stabilirii indemnizației au fost calculate și achitate contribuții de asigurări sociale²⁰. Astfel, în cazul a 3 decizii de stabilire a indemnizației de paternitate din 30 verificate, auditul a constatat că, aceasta s-a efectuat în lipsa informațiilor complete în extrasul de cont al asiguratului. Prin urmare, în cazul a 2 beneficiari li s-au acordat mai puțin cu 1 771,32 lei și, respectiv, 2 139,49 lei, iar în cazul celui din urmă, i-a fost calculată indemnizația cu supraplată de 1 532,62 lei. Aceste situații au fost cauzate de faptul că, la data stabilirii indemnizației, angajatorul nu a prezentat informația completă privind declararea și/sau achitarea contribuțiilor, precum și ca rezultat al modificărilor/corectărilor ulterioare efectuate de angajator. Astfel, termenul restrâns de stabilire²¹, precum și imposibilitatea recalculării indemnizației, în cazul apariției informațiilor noi în extrasul beneficiarului pot avea impact asupra mărimii prestației stabilite, cât și asupra indicatorilor de executare a BASS.

Pe de altă parte, auditul a constatat alte 3 cazuri în care beneficiarilor li s-a extins termenul de stabilire cu 77 zile, 142 zile și, respectiv, cu 179 de zile a indemnizației paternale, până la apariția achitărilor depline de către angajator, în extrasul de cont, ceea ce denotă o abordare inechitabilă.

²⁰ Pct. 14 din Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizației paternale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1245 din 15.11.2016.

²¹ Pct. 9 din Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizației paternale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1245 din 15.11.2016.

VI. BUNA GUVERNANȚĂ

6.1. Casa Națională deține un sistem de control intern managerial, cu activități și reglementări interne dezvoltate, iar unele procese urmează a fi perfecționate, reieșind din aspectele descrise în prezentul Raport de audit.

Directorul general al CNAS este responsabil de organizarea sistemului de control intern managerial conform Standardelor naționale de control intern în sectorul public și în conformitate cu Legea nr.229 din 23.09.2010²². Obligativitatea implementării sistemului de control intern managerial este impusă în sectorul public în scopul consolidării răspunderii manageriale pentru gestionarea optimă a resurselor conform obiectivelor stabilite. Evaluarea de audit a sistemului CIM denotă că CNAS, conform cerințelor legale²³, deține o structură bine organizată și dezvoltată, cu descrierea proceselor operaționale și identificarea riscurilor, iar conducerea CNAS și conducătorii subdiviziunilor structurale sunt responsabili de funcționalitatea acestuia. Astfel, Casa Națională are stabilite obiective strategice și operaționale însoțite de indicatori de performanță. De asemenea, instituția are descrise și cartografiate 78 de procese operaționale de bază cu stabilirea acțiunilor de control, care au fost modificate și ajustate odată cu schimbarea cadrului legal ce vizează acțiunile respective.

Totodată, unele aspectele descrise în raport relevă necesitatea perfecționării sistemului de control intern pentru anumite procese.

6.2. Auditul intern al CNAS și-a realizat scopul de acordare a consultanței și de furnizare a asigurării obiective privind eficacitatea sistemului de control intern managerial, prin realizarea misiunilor de evaluare independentă, menite să adauge valoare și să îmbunătățească procesele desfășurate.

Pe parcursul anului 2021 au fost efectuate 10 misiuni de audit de performanță și de consiliere pe domenii-cheie, care și-au realizat scopul de acordare a consultanței și de furnizare a asigurării obiective privind eficacitatea sistemului de control intern managerial. Astfel, activitățile de audit s-au axat pe evaluarea mai multor procese operaționale desfășurate la Casa Națională și în subdiviziunile acesteia, oferind recomandări pentru perfecționare și contribuind la îmbunătățirea activității entității publice. Totuși, reieșind din constatările menționate în prezentul Raport de audit, se deduce că activitățile de control urmează a fi revizuite în procesele operaționale evaluate de audit.

6.3. Implementarea integrală de către Casa Națională de Asigurări Sociale a recomandărilor înaintate, ca urmare a realizării misiunii precedente de audit public extern, va contribui la îmbunătățirea proceselor și furnizarea informațiilor veridice.

Analiza implementării recomandărilor înaintate de Curtea de Conturi²⁴ demonstrează că CNAS a realizat procesele ce condiționează o eficiență sporită în realizarea obiectivelor sale. Astfel, se atestă progrese în îmbunătățirea cadrului regulator, inclusiv a celui intern, în special cu privire la modul de înregistrare și raportare a indicatorilor BASS. Aceste acțiuni constituie încă un pas în sporirea

²² Art. 4, art. 8 și art. 15 din Legea nr.229 din 23.09.2010 privind controlul financiar public intern (în continuare – Legea nr.229 din 23.09.2010).

²³ Legea nr.229 din 23.09.2010.

²⁴ Prin Hotărârea Curții de Conturi nr.20 din 03.06.2021 „Cu privire la Raportul auditului financiar asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul bugetar 2019” au fost înaintate 21 de recomandări.

capacității CNAS de a oferi informații veridice utilizatorilor rapoartelor și de a presta servicii calitative cetățenilor.

Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă a aprobat norme cu privire la facilitarea procesului de stabilire/suspendare/restabilire/încetare a dreptului la ajutor de șomaj²⁵. De asemenea, au fost elaborate noi prevederi care vor reglementa clar modul de calculare a stagiului de cotizare exprimat în luni calendaristice, ce vor oferi instrumente de control al fluxurilor de documente, de organizare a politicilor decizionale, facilități de raportare etc.

Totodată, recomandările înaintate altor entități²⁶ nu au fost implementate, și anume nu a fost ajustat Ordinul ministrului Afacerilor Interne nr.96 din 20.03.2018 „Cu privire la recunoașterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu statut special și militar din cadrul Ministerului Afacerilor Interne”, în corespundere cu Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21.02.1994 „Cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare”. Astfel, neimplementarea recomandării determină neconcordanțe în cadrul normativ ce reglementează acordarea înlesnirilor la calcularea vechimii în muncă angajaților cu activități în cadrul izolatoarelor de detenție provizorie din inspectoratele de poliție etc. și cauzează menținerea în continuare a litigiilor în instanțele de judecată cu impact asupra executării indicatorilor BASS.

În condițiile recomandărilor care au termen de executare până în iunie 2022, se denotă că au fost întreprinse unele acțiuni de către Ministerul Finanțelor cu privire la ajustarea normelor ce contribuie la reflectarea completă a veniturilor ce vor oferi utilizatorilor o imagine de ansamblu asupra calculării, achitării creanțelor și datoriiilor pe indicatori separați. Cu referire la acțiunile realizate de Ministerul Sănătății și Ministerul Muncii și Protecției Sociale, auditorii se vor expune după expirarea termenului de implementare a recomandărilor înaintate.

O prezentare detaliată a nivelului de implementare a recomandărilor și a termenului de punere în aplicare se conține în Anexa nr.14 la prezentul Raport de audit.

6.4. Raportul Guvernului privind executarea BASS furnizează date veridice ce vizează veniturile proprii în anul 2021, la capitolul contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii virate de angajatori. O importanță deosebită pentru audit a prezentat-o partea de venituri a BASS, asupra căreia se acordă o atenție semnificativă/sporită din partea utilizatorilor rapoartelor. În perioada auditată, potrivit prevederilor sistemului public de asigurări sociale²⁷, pentru angajați a fost anulată obligația privind achitarea contribuției individuale de asigurări sociale din plățile salariale calculate, începând cu luna ianuarie 2021. Astfel, plătitori de contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat sunt doar angajatorii. Prin urmare, ponderea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii virate de

²⁵ Secțiunea a 4-a „Asigurare de șomaj” din Legea nr. 105 din 14.06.2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurare de șomaj.

²⁶ Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

²⁷ Legea nr.489-XIV din 08.07.1999.

angajatori în sumă de 16 017,7 mil. lei reprezintă 98,73 % în totalul contribuțiilor de asigurări sociale (16 223,9 mil. lei) și, respectiv, 58,8% din totalul veniturilor BASS (27 246,8 mil. lei).

Reieșind din prevederile normelor legale, atribuțiile de colectare a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și de urmărire a datoriiilor la BASS revin Serviciului Fiscal de Stat. În aceste condiții, auditarea veniturilor a constat în expunerea asupra înregistrării și raportării de către CNAS a indicatorilor de venituri. În urma contrapunerii datelor din evidența contabilă a CNAS cu cele din documentele primare, inclusiv emise de Ministerul Finanțelor – Trezoreria de Stat²⁸, precum și din Rapoartele privind executarea BASS, nu au fost stabilite divergențe ale valorii contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii virate de angajatori.

Modificarea normelor de evidență și prezentare a veniturilor în Rapoartele privind executarea BASS (Formularul 4.2) redă valoarea contribuțiilor calculate și suma datoriiilor/restanțelor formate la finele perioadei de gestiune. Astfel, implementarea recomandărilor înaintate de Curtea de Conturi în anul precedent a determinat asigurarea unei imagini de ansamblu privind calcularea, achitarea, creanțele și datoriiile pe indicatori separați (Anexa nr.1). Totodată, în urma reconcilierii datelor deținute de CNAS cu cele furnizate de Serviciul Fiscal de Stat la capitolul solduri ale sumelor datorate la BASS, înregistrate la 31 decembrie 2021, nu au fost stabilit diferențe. Din suma totală a veniturilor, 1 877,9 mil. lei constituie contribuțiile de asigurări sociale de stat pentru luna decembrie 2021, al căror termen de achitare este luna ianuarie 2022. Cu referire la restanțele bugetului în anul 2021, se relevă că, la finele perioadei de gestiune, acestea au constituit 369,9 mil. lei, fiind în diminuare cu 9,3% față de anul precedent (408,2 mil. lei).

Cu referire la înregistrarea în evidență a veniturilor BASS, se denotă că conturile aplicate de către CNAS sunt diferite de codurile clasificăției economice, procesul de raportare fiind unul complicat, care obligă transpunerea repetată a indicatorilor BASS. CNAS transpune de două ori conturile de evidență a contribuțiilor, odată la înregistrarea lor în evidența contabilă (de la Clasificația economică la conturile contabile proprii) și ulterior la raportarea executării BASS (de la conturile proprii la Clasificația bugetară), ceea ce îngreunează specificul acestui buget și poate influența acuratețea întocmirii Rapoartelor privind executarea BASS.

6.5. Pensiile pentru limită de vârstă au fost stabilite conform cadrului legal. Totodată, recepționarea cu întârziere a informațiilor privind decesul beneficiarilor determină cheltuieli nejustificate estimate la 1,39 mil. lei.

În anul 2021, cheltuielile privind plata pensiilor pentru limită de vârstă au constituit 13 058,2 mil. lei, ceea ce reprezintă 66,5% din totalul cheltuielilor privind prestațiile sociale. Comparativ cu anul

²⁸ Legea nr. 255 din 16.12.2020 privind bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul 2021 (în continuare – Legea nr. 255 din 16.12.2020); Legea nr.489-XIV din 08.07.1999.

precedent, aceste cheltuieli s-au majorat cu 1 565,7 mil. lei, sau cu 12%, ca rezultat al indexărilor de la 1 aprilie²⁹ și 1 octombrie³⁰, precum și al reexaminărilor³¹.

Din 1 aprilie cuantumul pensiei minime pentru limită de vârstă a constituit 1 188,05 lei, iar de la 1 octombrie 2021, conform Hotărârii Guvernului nr.162/2021, cuantumul pensiei minime pentru limită de vârstă a constituit 2 000 lei. Astfel, peste 663 mii de pensii au fost indexate cu 3,89%. Din 1 octombrie 2021, 181 mii de pensionari cu stagiul complet de cotizare, care primeau pensie pentru limită de vârstă mai mică de 2 000 lei, beneficiază de o pensie minimă de 2 000 de lei lunar, iar 121 mii de pensionari cu un stagiul incomplet de cotizare beneficiază de o creștere a pensiei minime pentru limită de vârstă proporțional stagiului de cotizare realizat la momentul stabilirii pensiei, pensiile fiind indexate cu 3,86%.

Reexaminarea pensiilor pentru limită de vârstă, stabilite până la 1 ianuarie 2019, s-a efectuat în raport cu stagiul de cotizare cumulativ după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă. Pentru a beneficia de pensia pentru limită de vârstă, solicitantul trebuie să atingă vârsta standard de pensionare și să contribuie la sistemul public de pensii o anumită perioadă de timp. Menționăm că în anul 2021 pentru 18 401 de pensionari, cu pensia stabilită după 1 ianuarie 1999, cu un stagiul de cotizare după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă de la 7 până la 10 ani, au obținut majorarea pensiei după ce au solicitat reexaminarea ei.

Cu referire la corectitudinea calculării pensiilor, se relevă că Sistemul Informațional „ Protecția Socială ” generează și efectuează calculele reieșind din datele introduse de specialiști la stabilirea/recalcularea pensiilor. Astfel, s-a confirmat corectitudinea înregistrării datelor în SI, ca urmare a contrapunerii datelor cu documentele anexate la dosarul beneficiarului, nefiind constatate divergențe în exactitatea calculelor. De asemenea, la verificarea regularității stabilirii/recalculării pensiilor pentru limită de vârstă și de dizabilitate, precum și a înregistrării/raportării cheltuielilor aferente nu s-au stabilit erori. Cu privire la corectitudinea și plenitudinea datelor înregistrate în evidența contabilă, auditul nu a constatat divergențe, sumele fiind reflectate în perioada corespunzătoare pe elementele componente (pentru acoperirea diferenței până la pensia minimă, aferente perioadelor necontributive incluse în stagiul de cotizare), înregistrate separat în conturile prevăzute în acest sens și în funcție de sursa de finanțare (BASS/BS).

Totodată, pe parcursul auditului au fost reexamine 3 pensii ale beneficiarilor care au avut dreptul de trecere de la un tip de pensie la altul. Ca rezultat al auditului, pensia lunară a fost majorată la un beneficiar cu 509,81 lei, la al doilea cu 672,22 lei și, respectiv, la al treilea cu 1 689,08 lei.

Astfel, deși CNAS a identificat persoanele beneficiare de pensie de dizabilitate³² care au împlinit vârsta standard de pensionare, pentru a analiza oportunitatea transferului la pensie pentru limită de vârstă,

²⁹ Art.13 alin.(1) din Legea nr.156-XIV din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii (în continuare – Legea nr.156-XIV din 14.10.1998).

³⁰ Art.4 alin.(4) din Legea nr.27 din 12.03.2021 pentru modificarea unor acte normative; Hotărârea de Guvernului nr.162 din 08.09.2021 cu privire la indexarea prestațiilor de asigurări sociale și a unor prestații sociale de stat.

³¹ Art.33 din Legea nr. 156-XIV din 14.10.1998.

³² Scrisoarea CNAS nr.II-03/10-1946 din 11.10.2021.

au fost întâmpinate unele dificultăți ca urmare a lipsei datelor de contact sau refuzului persoanei de a depune cerere în legătură cu pierderea dreptului la ajutor pentru perioada rece a anului sau la ajutor social.

Atenția auditului a fost atrasă de sistarea plății în cazul decesului beneficiarilor acestor tipuri de prestații. Astfel, deși cadrul legal prevede că pensia se plătește inclusiv pentru luna în care a avut loc decesul beneficiarului³³, s-a constatat că, în cazul a 156 de beneficiari decedați (34,6%), din 451 verificați, pensia a fost achitată după data decesului, de la o lună până la 4 luni. Din totalul sumelor achitate nejustificat, 84,5% (847,2 mii lei) au fost restituite benevol de către rudele persoanelor decedate, iar 15,5% (155,9 mii lei) nu au fost restituite, deoarece entitatea nu deține pârghii de recuperare a acestor sume. Achitarea nejustificată a pensiei este condiționată de două cauze majore:

- **Introducerea tardivă a informațiilor despre deces, de către registratorii ASP, în Registrul de stat al populației.**

În acest context, auditorul a solicitat de la ASP date despre decesul beneficiarilor și perioada introducerii informației în Registrul de stat al populației. Astfel, pentru cei 156 de pensionari, au fost stabilite devieri între data decesului și data înregistrării la ASP de la 1 zile până la 109 zile. Potrivit motivațiilor instituțiilor, abaterile au fost cauzate în mare parte de producerea decesului în străinătate, iar actele au fost întocmite în procedură de transcriere (5 cazuri), în alte cazuri faptele de deces au fost produse și/sau consemnate în stânga Nistrului (4 cazuri), precum și cazuri în care faptele de deces nefiind declarate, nici întocmite acte de deces (2 cazuri). Printre motivele pentru care data producerii faptului decesului nu coincide cu data înregistrării actului de deces, a fost menționată și nerespectarea termenului prevăzut de către subiecții declarării, procedura înregistrării decesului, din oficiu, de către organele de stare civilă nefiind reglementată legal în acest sens (29 dintre cazurile identificate de audit).

Suplimentar, ASP a informat că, potrivit normelor legale³⁴, actualizarea datelor din Registrul de stat al populației cu referire la nașterea și decesul persoanelor, se efectuează în baza informației prezentate Ministerului Sănătății (deși de facto se realizează în baza celei emise de către serviciile stare civilă ale Agenției Servicii Publice). De asemenea, în scopul îmbunătățirii mecanismelor de înregistrare a faptelor de stare civilă în Registrul de stat al populației, în cadrul proiectului „Modernizarea serviciilor guvernamentale” (MGSP), în conformitate cu prevederile Acordului de colaborare privind modernizarea unor servicii publice prestate de Agenția Servicii Publice, semnat între Instituția Publică „Agenția de Guvernare Electronică” și Agenția Servicii Publice la data de 13 ianuarie 2020, Deciziile Prim-ministrului nr. 8 din 11.02.2020 și nr. 28 din 07.09.2020, este în proces reingineria unor servicii de stare civilă, unul dintre acestea fiind înregistrarea decesului.

³³ Art. 37 din Legea nr. 156-XIV din 14.10.1998.

³⁴ Capitolul III litera B din Concepția sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al populației” și capitolul III pct. 9 al Regulamentului cu privire la Registrul de stat al populației, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 333 din 18.03.2002.

³⁵ Acordul de colaborare privind modernizarea unor servicii publice prestate de Agenția Servicii Publice, semnat între Instituția Publică „Agenția de Guvernare Electronică” și Agenția Servicii Publice la data de 13 ianuarie 2020, Deciziile Prim-ministrului nr. 8 din 11.02.2020 și nr. 28 din 07.09.2020.

- Transmiterea tardivă de către ASP a datelor din Registrul de stat al populației către CNAS prin intermediul SI MConect.

Potrivit Acordului încheiat între CNAS și AGE, aceasta din urmă asigură, prin intermediul platformei MConect, conexiunea între CNAS și ASP. Astfel, în regim automatizat sunt recepționate toate datele despre persoanele fizice decedate, care au parvenit în acea zi, preluate din Registrul de stat al populației (deținut de Agenția Servicii Publice). Datele se încarcă în SI „Protecția Socială”, după care, în regim automatizat, programul analizează toate tipurile de prestații sociale și, în cazul în care depistează decizii de plată active, inițiază blocarea plății. Schimbul de date urmează a avea loc zilnic (24 ore din 24 ore, 7 zile în săptămână) pentru a se evita achitățile în plus ale prestațiilor sociale. La contrapunerea datelor dintre data decesului înregistrat la CNAS cu data decesului beneficiarului, remarcăm că numărul de zile variază între 1 și 139.

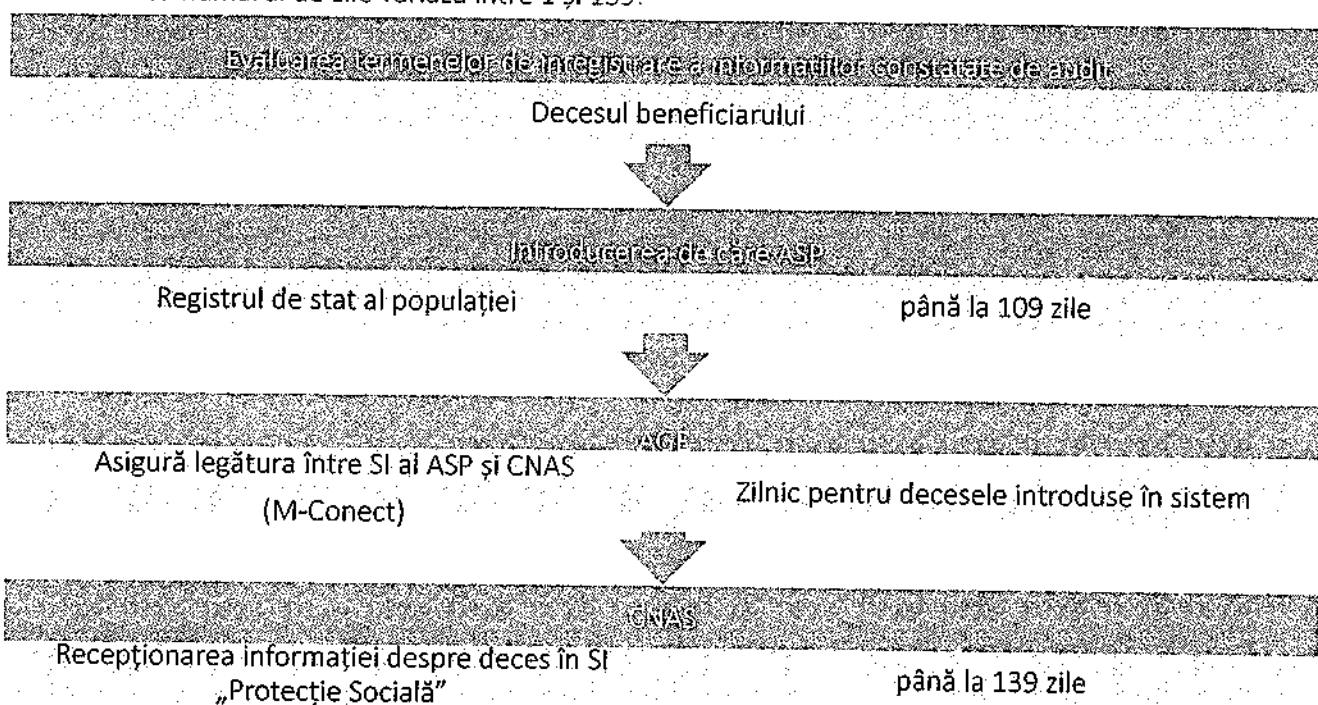

Figura nr.3. Procesul de recepționare a informației privind datele despre decesul beneficiarilor

Cu referire la acest aspect, CNAS a informat că schimbul de date are loc prin două metode: prin intermediul platformei MConect, zilnic, pentru 10 zile anterioare, și sistarea plății prestației în momentul adresării rudeleor după ajutorul de deces³⁶. Se constată preponderent în cazul decesului beneficiarului după data de 25, deoarece listele de plată se formează în ultimele zile ale lunii pentru următoarea lună.

Reieșind din deficiențele constatate asupra recepționării informației în cazul decesului beneficiarului, erorile potențiale estimate de audit sub formă de cheltuieli neargumentate asupra BASS/BS aferente cheltuielilor pentru pensiile de limită de vârstă constituie 1 387,3 mii lei. La acestea se mai adaugă și cheltuielile aferente comisionului de distribuție conform tarifului minim, ce se estimează la 9,7 mii lei.

³⁶ Hotărârea Guvernului nr. 1442 din 19.12.2006 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de stabilire și plată a ajutorului de deces.

Menționăm că, printre atribuțiile principale ale Casei Naționale sunt: „gestionarea mijloacelor bugetului asigurărilor sociale de stat, administrarea patrimoniului public aflat în gestiune, asigurarea monitorizării riscurilor financiare și bugetare și principiilor de bună guvernare”³⁷, domeniile de competență ale ASP constituie „tehnologia informației, evidența de stat și resursele informaționale de stat, inclusiv crearea, exploatarea și înregistrarea resurselor informaționale de stat, a sistemelor informaționale de stat, evidența de stat a populației... etc.”³⁸, iar cele ale AGE – „facilitarea dezvoltării serviciilor sectoriale și sistemelor informaționale de stat prin oferirea asistenței autorităților administrației publice”³⁹.

Astfel, reieșind din atribuțiile care revin părților implicate, iar cheltuielile menționate sunt suportate doar din bugetul pe care îl gestionează CNAS, evaluarea și eficientizarea, de către părțile implicate, a procesului aferent schimbului de date privind decesul beneficiarilor, în scopul excluderii cheltuielilor nejustificate, este o necesitate imperativă.

6.6. Procesul de stopare a plății pensiei unor angajați din aviația civilă, în cazul reangajării în funcții în condiții speciale de muncă, este ambiguu, ceea ce a determinat cheltuieli nejustificate în unele cazuri.

Pentru asigurarea dreptului la pensie unor categorii de angajați din aviația civilă, din bugetul asigurărilor sociale de stat în anul 2021 cheltuielile efective au constituit 62 053,3 mii lei⁴⁰.

Ca rezultat al verificării a 30 de dosare de pensionare ale acestui contingent de beneficiari, pentru 4 dintre ei s-au constatat supraplăți în sumă de 50,0 mii lei. Plățile se consideră necuvenite, deoarece beneficiarii care primeau pensie erau concomitent angajați în funcții în condiții speciale de muncă⁴¹, ceea ce contravine normelor legale⁴², potrivit cărora achitarea integrală a pensiei poate fi efectuată cu condiția încetării activității în funcția respectivă.

Notă: La etapa identificării supraplăților, CNAS inițiasse procedura de restituire a sumelor achitate necuvenit pentru cei 4 beneficiari, prezentând procese-verbale de constatare a supraplăților/ decizii de restituire.

Concomitent, auditul a stabilit că pentru 2 beneficiari care, conform extrasului din cont și Clasificatorului ocupațiilor⁴³, desfășoară activitate în funcție de dispecer de organizare a transportului aerian, iar potrivit cadrului legal⁴⁴ această funcție este calificată ca funcție din domeniul aviației în condiții speciale de muncă. În același timp, conform ordinelor de angajare, aceste persoane sunt încadrate în funcție de manager al centrului de control al zborului și, respectiv, manager pregătire și

³⁷ Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Casei Naționale de Asigurări Sociale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 230 din 10.04.2020.

³⁸ Hotărârea Guvernului nr. 314 din 22.05.2017 privind constituirea Agenției Servicii Publice.

³⁹ Hotărârea Guvernului nr. 760 din 18.08.2010 cu privire la Instituția publică „Agenția de Guvernare Electronică”.

⁴⁰ Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat la partea de cheltuieli a prestațiilor sociale la situația de 01.01.2022 (Formularul nr.7 CNAS, (în continuare formularul nr.7 CNAS).

⁴¹ Anexa nr.2 „Lista funcțiilor personalului din aviația civilă ale cărui condiții de muncă se încadrează în condiții speciale” la Legea nr. 489 din 08.07.1999 privind sistemul public de asigurări sociale.

⁴² Art.56 din Legea nr. 156-XIV din 14.10.1998.

⁴³ Clasificatorul ocupațiilor din Republica Moldova, aprobat prin Ordinul MMP5 nr. 22 din 03.03.2014; Clasificatorul Ocupațiilor din Republica Moldova (CORM 006-2021) aprobat prin Ordinul Ministerului Muncii și Protecției Sociale nr. 11 din 12.11.2021 (în continuare CORM 006-2021).

⁴⁴ Art.56 din Legea nr. 156-XIV din 14.10.1998, Anexa nr. 2 din Legea 489 din 08.07.1999.

instruire personal din cadrul departamentului operațiuni de zbor, funcții ce permit achitarea pensiei în continuare. Situația în cauză generează incertitudini asupra conformității achitării pensiei la conturile personale ale beneficiarilor, în sumă de 678,4 mii lei, reieșind din prezentarea informației imprecise de către angajator. Totodată, persistă și riscul de nevirare de către angajator la BASS a contribuției în mărime deplină⁴⁵, de cca 15,5 mii lei.

De asemenea, în cazul altui pensionar, auditul a constatat că acesta era angajat în funcție în condiții speciale, iar în același timp beneficia de pensie. Totodată, contribuțiile de asigurări sociale erau achitate în mărimea ce corespunde funcției din domeniul aviației în condiții speciale de muncă (32%), respectiv nu avea dreptul la pensie. După identificarea erorii de către audit, extrasul din cont a fost modificat/ajustat, astfel pentru perioadele de muncă declarate anterior (5 luni) în aceeași funcție⁴⁶, a fost diminuată mărimea contribuției (24%), ceea ce îi oferă persoanei dreptul de a beneficia de pensie. Potrivit motivațiilor CNAS, extrasul a fost modificat deoarece s-a admis prezentarea eronată a datelor de către angajator. Circumstanțele în cauză au creat suspiciuni referitor la conformitatea achitării pensiei în sumă de 86,2 mii lei.

De menționat că, potrivit cadrului normativ, beneficiarul este obligat să comunice în termen de 30 de zile organului de asigurări sociale care efectuează plata pensiei, noile circumstanțe care pot avea ca urmare suspendarea plății pensiei⁴⁷. Astfel, se relevă că, deși în cadrul CNAS există un mecanism de control cu formarea unor liste ale beneficiarilor de pensii, angajați/reangajați conform datelor înscrise în contul personal de asigurări sociale prezentate de către angajator, entitatea nu dispune de pârghii de control asupra conformității reflectării acestora în extrasele din cont pentru toți beneficiarii acestui contingent.

În acest context, auditul menționează că reglementările ambigue și depășite⁴⁸ creează incertitudini în aplicarea uniformă și exactă a prevederilor legale la determinarea funcțiilor pentru unii angajați din aviația civilă, ce le-ar da dreptul la stabilirea pensiei și generează riscul plății nejustificate a pensiei pentru această categorie de beneficiari.

6.7. Insuficiența activităților de control intern la stabilirea indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă atât din cadrul CNAS, cât și din cadrul instituțiilor medicale, afectează indicatorii de executare a BASS cu 348,3 mii lei, precum și calitatea serviciilor acordate.

În anul 2021 au fost executate 973,5 mil. lei pentru asigurarea dreptului la indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de boli obișnuite sau de accidente nelegate de muncă, cu 227,3 mil. lei mai mult decât în anul 2020. Totodată, acest indicator a fost precizat cu 129,9 mil. lei mai mult decât cel aprobat la începutul anului. Creșterea semnificativă față de anul precedent, precum și

⁴⁵ Anexa 1 „Categoriile de plătitori și de asigurați, tarifele și termenele de virare a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii” a Legii nr. 489 din 08.07.1999 privind sistemul public de asigurări sociale.

⁴⁶ CORM 006-2021.

⁴⁷ Art. 39 alin. 6 din Legea nr. 156 din 14.10.1998.

⁴⁸ Hotărârea Guvernului nr. 527 din 06.08.1992 „Cu privire la aprobarea Listelor funcțiilor, care asigură personalului navigant și tehnic aeronautic dreptul la pensie pentru vechime în muncă, și a Modulului de calculare a vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei personalului navigant”.

precizările efectuate se explică prin numărul mare de infectări cu virusul Covid-19, precum și de beneficiari de indemnizații pentru carantină⁴⁹.

În cadrul auditării indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă, au fost verificate 127 decizii de stabilire. Astfel, au fost identificate următoarele probleme.

- *Acordarea de către instituțiile medicale a indemnizației pentru carantină (prevenirea Covid-19) mai mult de 14 zile, contrar reglementărilor stabilite⁵⁰, precum și eliberarea eronată a certificatelor de concediu medical, în cazul aflării în carantină a beneficiarului și ulterioara îmbolnăvire a acestuia, fără emiterea unui nou buletin, ce delimitează boala de carantină, au cauzat cheltuieli nejustificate din BASS în mărime de 26,9 mii lei.*

Odată cu declanșarea pandemiei, în scopul prevenirii îmbolnăvirilor, persoanelor care au fost în contact direct cu un bolnav Covid-19 li se acordă un certificat de carantină pentru monitorizarea stării de sănătate timp de 14 zile la domiciliu. Mijloacele financiare pentru acoperirea acestei prestații au fost suportate în totalitate din BASS⁵¹.

Astfel, din 64 de dosare analizate, s-a stabilit că, în 54 de cazuri, sau în 84,3%, persoanele s-au aflat în carantină de la 15 până la 30 de zile. Totodată, ca urmare a solicitării confirmărilor de la instituțiile medicale cu privire la tipul bolii și perioada de carantină, s-a stabilit eliberarea eronată a certificatului de concediu medical de către medicul de familie, pacienții pe perioada aflării în carantină au fost testați pozitiv la Covid-19 și au primit respectiv tratament sau pe parcursul carantinei au suferit de o altă maladie.

Subsecvent, menționăm că, potrivit prevederilor legale⁵², plata indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de boli obișnuite sau accidente nelegate de muncă, se efectuează după cum urmează:

- primele 5 zile calendaristice de incapacitate temporară de muncă se plătesc din mijloacele angajatorului, însă nu mai mult de 15 zile cumulative pe parcursul unui an calendaristic în cazul mai multor perioade de incapacitate de muncă;
- începând cu a șasea zi calendaristică de incapacitate temporară de muncă, indemnizația se plătește din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat.

În aceste condiții, instituțiile medicale nu au asigurat eliberarea regulamentară a certificatelor de boală, cu perfectarea unui nou certificat cu diagnosticul „boală obișnuită”. Acestea au determinat stabilirea, calcularea și plata incorectă a sumei prestației privind incapacitatea temporară de muncă în sumă de 26,9 mii lei, cu impact asupra BASS. Totodată, ca urmare a solicitării listelor beneficiarilor de indemnizație de carantină pentru anul 2021, au fost identificate 366 de decizii din totalul de 26 970 aprobate „tip carantină”, termenul incapacității de muncă fiind de la 15 până la 30 de zile, iar

⁴⁹ Art.14 din Legea nr. 289 din 22.07.2004.

⁵⁰ Pct. 3 lit.d) din Ordinul MSMPS nr. 188 din 26.02.2020 „Cu privire la realizarea măsurilor de reducere a riscurilor de răspândire a cazurilor de infecție cu Coronavirusul de tip nou”.

⁵¹ Art. 4 alin. (1) din Legea nr.289 din 22.07.2004.

⁵² Art. 4 din Legea nr.289 din 22.07.2004.

cheltuielile nejustificate estimate asupra BASS fiind de 337,9 mii lei. *Notă: pe parcursul misiunii de audit, în baza datelor din certificatele medicale modificate și transmise de prestatorii de asistență medicală, au fost corectate 11 decizii de stabilire a indemnizației tip „carantină” în cadrul CTAS Basarabeasca și CTAS sect. Râșcani, fiind efectuate ajustări în sumă de 13,4 mii lei.*

- *Introducerea eronată de către instituțiile medicale a informațiilor despre „tipul bolii”, de alt tip decât cel de care a suferit beneficiarul, a determinat stabilirea, calcularea și plata neconformă a indemnizației pentru incapacitate de muncă de către CNAS, în sumă de 13,1 mii lei.*

Potrivit reglementărilor, cuantumul indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă, cauzată de tuberculoză, SIDA, maladie oncologică este de 100% din baza de calcul stabilită⁵³, iar plata se efectuează integral de la bugetul asigurărilor sociale de stat, începând cu prima zi calendaristică de incapacitate de muncă. Astfel, la verificarea a 51 decizii de stabilire a indemnizației pentru aceste tipuri de maladii, s-a stabilit că 14 decizii, sau 27%, nu s-au încadrat în categoria celor plătite 100% din BASS, beneficiarii suferind de o „boală obișnuită”. La solicitarea confirmărilor din partea instituțiilor medicale care au eliberat certificatul medical, acestea au informat că au fost admise erori la introducerea datelor despre tipul bolii. În acest context, auditul menționează că potrivit reglementărilor⁵⁴, conducătorii instituțiilor medicale organizează prin răspundere personală, introducerea datelor în Portalul certificatelor de concediu medical și asigură verificarea, validarea și transmiterea electronică a informațiilor la CNAS. Astfel, cele constatate de audit denotă deficiențe la organizarea controlului permanent asupra corectitudinii și plenitudinii datelor introduse care au impact direct asupra bugetului.

- *Transmiterea tardivă de către instituțiile medicale a informației în Portalul certificatelor medicale într-un termen de până la 171 de zile și depășirea de către CNAS a termenului de stabilire a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de boli obișnuite până la 42 zile, afectează calitatea serviciilor acordate beneficiarilor și determină întârzierea calculării și neplata în termen a prestației sociale în sumă de 308,3 mii lei.*

Începând cu 01.07.2019, indemnizațiile se stabilesc de către casele teritoriale în temeiul informației din certificatele medicale, transmise prin intermediul conexiunilor inter-sisteme securizate și autentificate prin semnătura electronică a persoanei responsabile din cadrul prestatorilor de asistență medicală. Ulterior, indemnizația se achită de către AGE prin intermediul prestatorilor de servicii de plată.

⁵³ Art. 13 alin. (2) din Legea nr. 289 din 22.07.2004.

⁵⁴ Pct. 2 din Ordinul comun al MS, CNAM și CNAS nr.953/220-A/115 din 28.08.2019 „Cu privire la utilizarea Portalului certificatelor de concediu medical”.

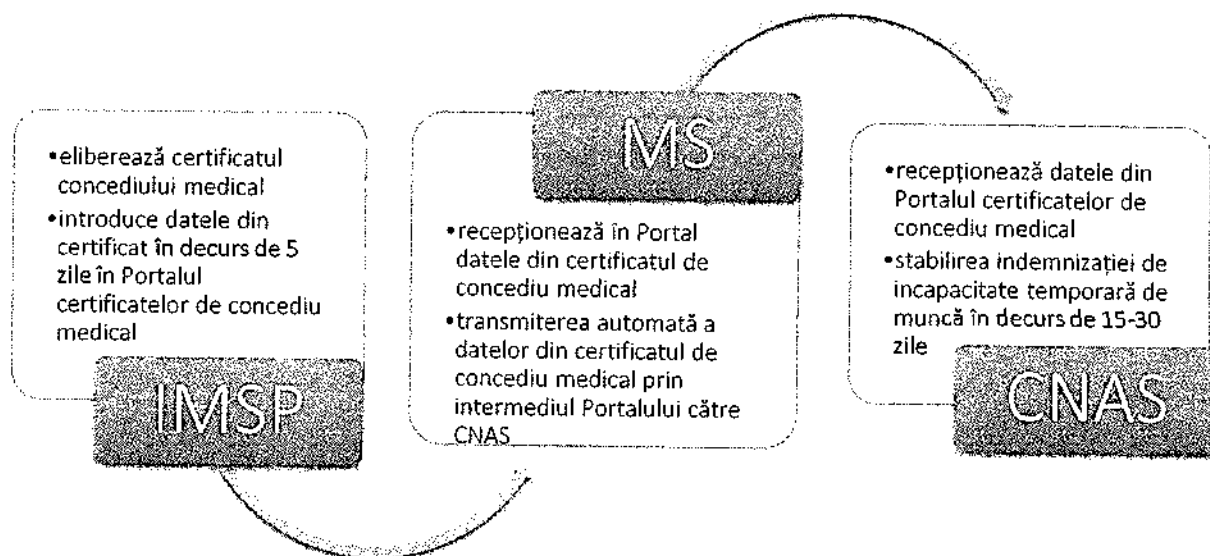

Figura nr.4 Procesul de recepționare a informației aferente concediilor medicale

Astfel, s-a constatat că, pentru 61 de cazuri din 127 verificate, sau în 48%, instituțiile medicale au introdus informațiile despre boală cu termenul depășit de la una până la 171 de zile. În același timp, pentru alte 17 decizii, termenul de stabilire de către CNAS a indemnizației a fost depășit de la o zi până la 42 de zile⁵⁵.

Prin urmare, controalele interne insuficiente atât din cadrul instituțiilor medicale, cât și din cadrul CNAS, au afectat calitatea serviciilor oferite cetățenilor, în condițiile în care beneficiarii au fost privați de obținerea prestației în termen.

În contextul deficiențelor identificate, Casa Națională informează periodic Ministerul Sănătății despre derularea procesului de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate de muncă, incidentele și erorile identificate la introducerea și transmiterea datelor din certificatele de concediu medical. Totodată, cel din urmă întreprinde măsurile necesare de atenționare a instituțiilor medico-sanitare conform situației reale, în vederea diminuării numărului de cazuri de înregistrare în Portal a datelor eronate, inclusiv de transmitere a acestora cu întârziere⁵⁶.

6.8. Acordarea și plata pensiilor militarilor și persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne s-a efectuat în majoritatea cazurilor conform prevederilor legale, însă insuficiența activităților de control intern, la nivel teritorial, cât și central, a determinat stabilirea/plata nejustificată, în unele cazuri, a prestației, cu suportarea cheltuielilor de 49,2 mii lei.

Cheltuielile efective pentru pensiile pentru vechime în muncă pensionarilor din rândul militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne pentru anul 2021 au

⁵⁵ Pct. 17 din Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, moduli de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 108 din 03.02.2005.

⁵⁶ Circulara Ministerului Sănătății nr.06/895 din 18.02.2021.

constituit 1 268, 6 mil. lei⁵⁷. Aceste cheltuieli sunt suportate din bugetul de stat și constituie 4,7% din totalul cheltuielilor efective pentru acordarea prestațiilor sociale în anul 2021 (26 713,3 mil. lei) și, respectiv, 16,3% din totalul prestațiilor de asistență socială (7 780,1 mil. lei).

Astfel, în cazul a 3 beneficiari, din 54 de dosare analizate, auditul a constatat iregularități la stabilirea/plata pensiilor militarilor, în sumă totală de circa 49,2 mii lei, ale căror pensii au fost stabilite în anii 2020-2021, cauzate de:

- includerea în calculul pensiei, care a fost stabilită în 2020, a plăților compensatorii, contrar normelor legale⁵⁸, fapt ce a determinat cheltuieli nejustificate asupra BASS (pentru perioada în care persoana a beneficiat de prestație - până la momentul auditului), în sumă de circa 25,5 mii lei;
- nerespectarea prevederilor legale la calcularea pensiei pentru limită de vârstă, ceea ce a privat pensionarul de a primi câte 680,68 lei lunar (7 215,23 lei – cuantumul stabilit comparativ cu 7895,91 lei – cuantumul convenit, calculat de audit). Totodată, această sumă se majorează cu fiecare indexare, care începând cu 01.04.2022 a ajuns până la 775,57 lei lunar. Situația a fost cauzată de neluarea în calcul la stabilirea pensiei a 5% din suma soldei⁵⁹, ce se acordă pentru pensionarii care se eliberează din organele afacerilor interne pe motiv de vârstă, raportul de serviciu al persoanei respective fiind încetat la atingerea limitei de vârstă⁶⁰, respectiv a avut dreptul la 55 % din suma soldei. Prin urmare, pentru perioada noiembrie 2021 (data stabilirii pensiei) – aprilie 2022, persoana nu a primit 4,2 mii lei;
- neinclusiunea în suma soldei a plăților primite de beneficiar pentru 2 luni lucrate, acestea fiind incomplete din cauza aflării persoanei în concediu de paternitate. Astfel, deși persoana a realizat venituri în lunile august-septembrie 2020, care trebuiau să fie incluse în solda bănească pentru perioada noiembrie 2019 – octombrie 2020, acestea au fost excluse de către CNAS la calcularea pensiei. Prin urmare, ca rezultat al interpretării eronate a prevederilor legale⁶¹ de către specialiștii responsabili, beneficiarului i s-a stabilit o pensie mai mică cu 1 020,29 lei decât se cuvenea, în total fiind privat până la momentul actual de 19,5 mii lei. De menționat că, cazul dat a fost examinat ca urmare a petiției primite de către CCRM la sfârșitul misiunii de audit financiar în anul precedent. Totodată, la sesizarea de către auditor despre iregularitățile constatate, CNAS nu a recalculat pensia beneficiarului. Precizăm că pensionarul a acționat CNAS în judecată, dosarul fiind în derulare, nefiind încă emisă o hotărâre finală pe acest caz. În aceste condiții, lipsa acțiunilor de remediere a situației din partea CNAS, menține

⁵⁷ Formularul nr.7 CNAS.

⁵⁸ Art.44 alin.(2) din Legea nr. 1544-XII din 23.06.1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne (în continuare – Legea nr. 1544-XII din 23.06.1993); pct.3 din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21.02.1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare (în continuare – Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21.02.1994).

⁵⁹ Art.14 (a) din Legea nr. 1544-XII din 23.06.1993.

⁶⁰ Extras din Ordinul MAI nr.463 ef. din 21.10.2021.

⁶¹ Pct.4 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21.02.1994.

partea CNAS, menține în continuare privirea beneficiarului de drepturile sociale cuvenite, inclusiv cu menținerea riscului de suportare a cheltuielilor de judecată de către CNAS.

Prin urmare, 1 beneficiar a primit plăți necuvenite în sumă de circa 25,5 mii lei, iar alți 2 au fost privați în sumă totală de 23,7 mii lei.

Notă: Pentru 2 beneficiari au fost recalculat pensiile, iar pentru al treilea CNAS nu a recalculat din cauza aflării cazului pe rol în judecată, în primă instanță fiind declarată inadmisibilă acțiunea de contencios administrativ inițiată de beneficiar, cu drept de atac la Curtea de Apel.

6.9. Pensiile în cazul pierderii întreținătorului familiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special au fost stabilite conform cadrului legal.

În anul 2021, cheltuielile din bugetul de stat pentru plata pensiilor în cazul pierderii întreținătorului familiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special au constituit 58,7 mil. lei, ceea ce reprezintă 3,5% din totalul cheltuielilor privind pensiile de asistență socială (1 666,4 mil. lei).

Începând cu anul 2021, a fost revizuită modalitatea de stabilire a prestației, conform căreia pensia se calculează în mărime de 50% din venitul mediu lunar al întreținătorului pentru fiecare membru de familie inapt de muncă, sau 50% din quantumul pensiei plătite pensionarului decedat⁶², scopul final fiind garantarea unui nivel de trai decent persoanelor, prin acordarea prestațiilor de asigurări sociale corespunzătoare și suficiente.

Astfel, au fost recalculat peste 1 300 de pensii, iar media acestora s-a majorat cu 46,2%, de la 2,4 mii în anul 2020 până la 3,6 mii lei în anul 2021⁶³. Ca rezultat, cheltuielile privind executarea acestei prestații s-au majorat cu 18,5 mil. lei față de anul 2020 (de la 40,1 mil. lei până la 68,6 mil. lei).

Cu referire la acest tip de prestație, auditul denotă că, la verificarea regularității stabilirii/recalculării acesteia, precum și a înregistrării/raportării cheltuielilor aferente, nu s-au stabilit erori. Ca urmare a contrapunerii datelor cu documentele anexate la dosarul beneficiarului și cele din Sistemul Informațional „Protecția Socială”, nu au fost constatate divergențe în exactitatea calculelor. Astfel, s-a confirmat corectitudinea înregistrării datelor în SI, care ulterior generează și efectuează calculele reieșind din datele introduse de specialiști la stabilirea/recalcularea pensiilor în cazul pierderii întreținătorului familiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special. Cu privire la corectitudinea și plenitudinea datelor înregistrate în evidența contabilă, auditul nu a constatat divergențe, sumele fiind reflectate în perioada corespunzătoare la conturile de evidență.

⁶² Hotărârea Guvernului nr. 826 din 18.11.2020 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 78/1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare.

⁶³ Raportul privind îndeplinirea planului de contingente, beneficiarii plăților și mărimea acestora din bugetul asigurărilor sociale de stat la situația din 01.01.2022 (Formularul CNAS nr.5).

De menționat că neconcordanțele dintre noțiunile utilizate conform cadrului legal de „pensii în cazul pierderii întreținătorului familiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special”⁶⁴ și cea utilizată în rapoartele BASS - „pensie de urmaș pensionarilor din rândul militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne” creează incertitudini privind delimitarea distinctă pentru utilizatorii de informații.

6.10. Activitatea complexă a Casei Naționale este însoțită de lipsa cadrelor și o fluctuație mare de angajați, în timp ce politicile stabilesc realizarea unor noi procese de susținere socială a populației, ceea ce poate afecta calitatea serviciilor acordate.

La 1 ianuarie 2021 numărul total al salariaților pe instituție, conform statelor de personal aprobate, a constituit 1 348 de unități, iar efectiv erau angajați 1 061 de salariați, ceea ce constituie o rată a angajării de 78,7%. Cheltuielile efective pentru retribuirea muncii au constituit 134,1 mil. lei.

Tabelul nr. 6

Date privind încadrarea personalului în cadrul Casei Naționale

Categorii de personal	Anul 2020		Anul 2021		Diferența	
	aprobat	efectiv	aprobat	efectiv	Efectiv 2021 față de anul precedent	Efectiv față de nivelul programat
1. Numărul mediu al salariaților - total	1 348	1 030	1 348	1 086	+56	-262
2. Conducerea	312	298	312	299	+1	-13
3. Personal de execuție	904	622	904	668	+46	-236
4. Personal din activitatea auxiliară, din care personal netitular	132	110	132	119	+9	-13

Sursa: Statele de personal ale CNAS. Raport statistic

Verificările de către auditor a salariilor unui eșantion de 65 de angajați au constatat că acestea au fost stabilite în conformitate cu legislația în vigoare⁶⁵, salariile de funcții ale personalului CNAS fiind aprobate prin ordine, iar lunar a fost întocmită documentația aferentă. Totodată, îndeplinirea/cumularea funcțiilor vacante din cadrul altei subdiviziuni decât cea în care persoana își desfășoară activitatea de bază, creează incertitudini privind utilizarea a 357,0 mii lei. Deși CNAS se bazează pe experiența anterioară a specialiștilor, aceasta nu este argumentată în demersurile/notele de cumulare.

În figura de mai jos se prezintă desfășurat descifrarea datelor privind retribuirea muncii.

⁶⁴ Legea nr.1544-XII din 23.06.1993.

⁶⁵ Legea nr.270 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

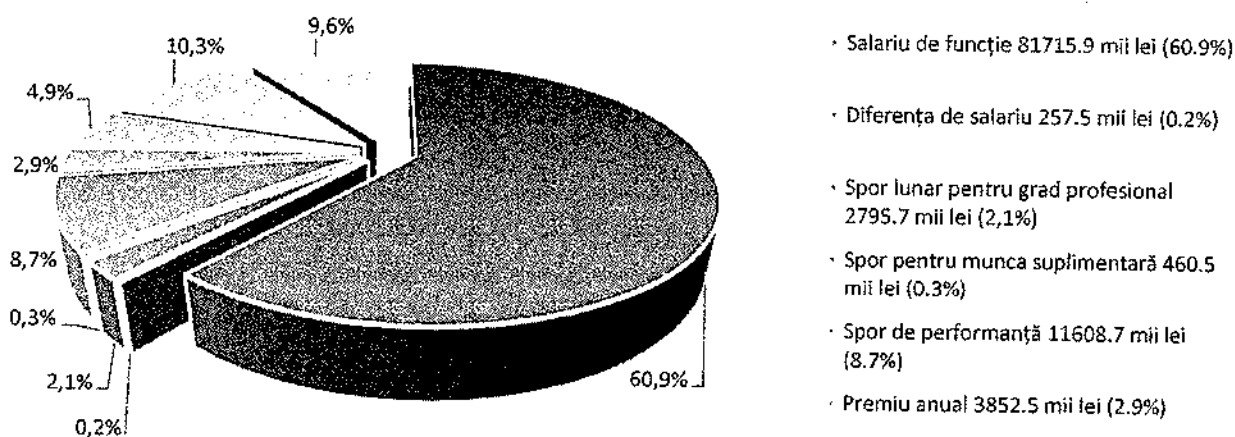

Figura nr.5 Informație privind retribuirea muncii

Sursă: Informație prezentată de către entitatea auditată

Activitatea CNAS este una complexă și include multe procese sistemice, în cadrul entității fiind gestionate/acordate/calulate/achitate mai multe tipuri de prestații, iar fiecare prestație dispune de o bază legală separată și de un proces de acordare distinct pe fiecare tip. Totodată, în contextul multiplelor funcții vacante, auditorul menționează că în anul auditat au rămas neutilizate 2 074,3 mii lei în contul economiei mijloacelor alocate pentru retribuirea muncii pe anul respectiv, fapt ce nu a permis împărțirea stimulentei angajaților, deoarece acestea se plătesc nu mai mult de 5% din fondul anual de salarizare la nivel de unitate bugetară.

O problemă majoră pentru CNAS este lipsa specialiștilor și fluctuația cadrelor. Astfel, volumul de lucru, responsabilitatea și intensitatea crescândă, necesitatea activității peste orele de program, contingentul specific de cetățeni deserviți, remunerarea necorespunzătoare eforturilor depuse nu contribuie la menținerea și atragerea specialiștilor. Totodată, anual activitatea CNAS se suplimentează cu noi procese și noi prestații, noi responsabilități, fără a majora efectivul de personal, astfel crescând considerabil intensitatea asupra specialiștilor activi. La moment se înregistrează o lipsă de personal în subdiviziunile structurale ale CNAS – de 20%, în CTAS municipiul Chișinău – 25%, aparatul central – 30%, iar în unele structuri ale aparatului central al CNAS este înregistrată o lipsă de 50%.

Problema lipsei personalului este legată de nivelul salarizării. Astfel, salariul mediu pentru funcțiile de execuție (domeniu cu cele mai multe cadre lipsă – 236 de persoane) este cu 3,6 mii lei mai mic decât salariul mediu pe economie pe anul respectiv, situație redată în tabelul de mai jos.

Date privind nivelul salarizării în cadrul CNAS/CTAS comparativ cu salariul mediu pe economie în anul 2021

	CNAS	CTAS	Salariu mediu pe economie	Diferența CNAS	Diferența CTAS
Salariu pentru funcție de conducere	10 616,7	9 768,57	8 716	1 900,66	1 052,57
Salariu pentru funcție de execuție	6 380	5 093,33		-2 336	-3 622,7

Sursa: Elaborat de audit

În scopul soluționării problemelor ce țin de insuficiența de personal, în anul 2021 au fost desfășurate 39 de concursuri pentru 193 de funcții vacante, în urma cărora au fost angajați 92 de specialiști. În același timp, pe parcursul anului s-au eliberat 94 de angajați cu experiență de la o zi până la 20 de ani. Totodată, se menționează că la concursurile anunțate pentru angajare, pe durată lungă nu sunt candidați, iar lipsa specialiștilor în domeniul asigurărilor sociale va genera imposibilitatea asigurării continuității transmiterii experienței instituționale către următoarea generație de specialiști. Menționăm că la momentul actual, în cadrul CNAS se denotă un deficit de cadre de 20%, iar rata fluctuației personalului pe parcursul anului 2021 a fost de 9% (Anexa nr. 15).

Pe parcursul anilor 2019-2021 CNAS a preluat procese noi de activitate în domeniul stabilirii și evidenței plății prestațiilor sociale, iar personal suplimentar nu a fost prevăzut. Astfel, implementarea noilor procese complexe, sistemice și unice se efectuează în condițiile personalului existent. Prin urmare, a fost introdusă:

1. reexaminarea pensiilor pentru limită de vârstă stabilite până la 01.01.1999 cu un stagiul de cotizare după realizarea dreptului la pensie;
2. reexaminarea pensiilor de dizabilitate pentru stagiul de cotizare realizat după stabilirea pensiei (de la 01.01.2022);
3. stabilirea și evidența plății indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă;
4. stabilirea și evidența plății indemnizațiilor adresate familiilor cu copii ale angajaților structurilor de forță;
5. stabilirea și evidența plății indemnizațiilor de maternitate angajaților structurilor de forță;
6. stabilirea și evidența plății indemnizațiilor paternale angajaților structurilor de forță;
7. stabilirea cuantumului și evidența plății ajutorului de șomaj și alocației de integrare sau reintegrare profesională a șomerilor;
8. stabilirea și evidența plății indemnizațiilor urmașilor personalului medical decedat ca urmare a desfășurării activității medicale în lupta cu COVID-19;
9. stabilirea și evidența plății indemnizațiilor în cazul decesului unuia dintre soți;

10. stabilirea și evidența plății alocațiilor lunare de stat persoanelor care au participat la lichidarea consecințelor avariei de la CAE Cernobâl⁶⁶, persoanelor care au venit în anul 1986 din zona de înstrăinare și au primit cetățenia Republicii Moldova⁶⁷;
11. stabilirea și evidența plății alocațiilor nominale pentru cetățenii Republicii Moldova decorați cu distincții de stat⁶⁸ sau decorați cu distincții de stat ale fostei URSS echivalate cu distincțiile de stat ale Republicii Moldova⁶⁹, beneficiari de pensie sau de alocație socială de stat, inclusiv în alte state, indiferent de faptul dacă au sau nu au domiciliu în Republica Moldova⁷⁰ (de la 01.01.2022);
12. evidența plății indemnizațiilor salariaților cu copii în vârstă de până la 12 ani și copii cu dizabilități (de la 01.01.2022);
13. evidența plății indemnizației pentru șomaj tehnic (de la 01.01.2022);
14. pensie anticipată pentru carieră lungă (de la 01.01.2022);
15. ajutor material unic pentru unele categorii de beneficiari de alocații lunare de stat⁷¹ (de la 01.01.2022).

De menționat că conducerea CNAS s-a adresat cu solicitări⁷², motivând necesitatea de a revedea nivelul de salarizare al angajaților, considerând că doar motivarea financiară ar convinge actualul personal să rămână în sistemul național al asigurărilor sociale. Ulterior, Ministerul Finanțelor a precizat că, în scopul depășirii situației actuale și creșterii salariale a tuturor angajaților din sectorul bugetar, în Legea bugetului de stat pentru anul 2022 a fost prevăzută majorarea valorilor de referință actuale. Astfel, pentru angajații CNAS, începând cu ianuarie 2022, este pusă în vigoare valoarea de referință în mărime de 1800 lei, ceea ce oferă o creștere la salariu cu circa 5,9%, sau cu aproximativ 300 lei.

6.11. Pe parcursul anului 2021 a fost menținută situația epidemiologică nefavorabilă în urma răspândirii infecției COVID-19, concomitent cheltuielile efective pentru procurarea билетelor de tratament balneo-sanatorial au crescut de peste 4 ori în comparație cu cele din anul 2020.

Pentru tratamentul balneo-sanatorial al veteranilor au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 56 840,3 mii lei, acestea fiind executate în mărime de 86,1%. Cheltuielile executate au constituit 44 851,5 mii lei, din care cheltuielile pentru achiziționarea билетelor de tratament – 42 934,1 mii lei, și pentru achitarea compensațiilor bănești în locul билетelor de tratament sanatorial gratuit – 1 917,4 mii lei. În anul 2021 au fost procurate 7 699 bilete de tratament în sumă de 54 585,8 mii lei, prețul mediu al unui bilet de tratament fiind de 7 089,97 lei.

⁶⁶ Art.2 lit.(1⁴), (3), (4), (5) din Legea nr. 121 din 03.05.2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație (în continuare – Legea nr. 121 din 03.05.2001).

⁶⁷ Legea nr.909 din 30.01.1992 privind protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl.

⁶⁸ Legea nr.1123 din 30.07.1992 cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova.

⁶⁹ Hotărârea Parlamentului nr.53 din 13.07.1995 cu privire la drepturile cetățenilor Republicii Moldova decorați cu distincții de stat ale fostei URSS.

⁷⁰ Legea nr.190 din 08.05.2003 cu privire la veterani.

⁷¹ Legea nr. 121 din 03.05.2001.

⁷² Scrisoarea nr.5156 din 20.10.2021 și Scrisoarea nr.6599 din 24.12.2021.

Cheftuielile efective pentru procurarea biletelor de tratament sanatorial în anul 2020 au fost în sumă de 11 011,8 mii lei, deși au fost prevăzute în sumă de 53 562,3 mii lei, rata mică de 20,6% fiind cauzată de menținerea situației epidemiologice extrem de îngrijorătoare la nivel național, conform multiplelor hotărâri ale Comisiei Naționale de Sănătate Publică. Totuși, în anul 2021 cheftuielile efective pentru procurarea biletelor au crescut de peste 4 ori în comparație cu cele din anul 2020. În mare parte, această majorare se datorează modificărilor la cadrul normativ, conform cărora⁷³ persoanele care au pneumofibroze, drept consecință a COVID-19, în primele 9 luni după boală beneficiază peste rând de bilete de tratament sanatorial, indiferent dacă anterior au beneficiat în modul stabilit, scopul acestora fiind sporirea accesului persoanelor asigurate la tratament de rehabilitare, în vederea reducerii sechelelor pulmonare, ceea ce va avea un impact major pentru sănătatea publică și va contribui la îmbunătățirea calității vieții acestora. Testările de audit privind utilizarea mijloacelor financiare pentru foile de tratament balneo-sanatorial nu au stabilit devieri.

Totodată, în urma analizei a 60 de dosare ale beneficiarilor de bilete de tratament balneo-sanatorial pentru veterani întocmite pe parcursul anilor 2018-2021, în unele din ele s-a constatat lipsa documentelor justificative pentru eliberarea acestora.

Notă: Pe parcursul auditului documentele lipsă au fost prezentate echipei de audit, astfel asigurând eliminarea suspiciunilor.

6.12. Serviciul Guvernamental de Plăți Electronice a dezvoltat o platformă (MPay) care va facilita realizarea dreptului de ridicare a tuturor prestațiilor aferente lunilor precedente și promite beneficiarilor libertatea și conveniența de a alege orice metodă de plată disponibilă.

Începând cu anul 2021, toate prestațiile sociale sunt comasate într-o singură platformă, unde beneficiarul va furniza IDNP-ul său, necesar pentru verificarea disponibilității tuturor prestațiilor sociale cuvenite. În cazul în care se confirmă disponibilitatea, beneficiarului îi sunt eliberate toate prestațiile sociale.

La începutul anului 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a reziliat contractele cu prestatorii de servicii de plată, iar distribuirea plăților are loc în baza unui contract trilateral încheiat între Casa Națională cu Instituția Publică „Agenția de Guvernare Electronică” și Ministerul Finanțelor. Procesul de organizare a plății prestațiilor sociale îi revine IP AGE – posesorul și deținătorul al serviciului MPay, care a încheiat în acest scop contracte cu fiecare prestator de servicii de plată.

Conținutul datelor, conform noii modalități de plată, a rămas neschimbat, însă a fost modificat mecanismul de transmitere a datelor. Astfel, dacă anterior CNAS forma listele de plată și le remitea direct prestatorilor de servicii de plată, atunci în prezent, conform noului proces, informația cu privire la plata prestațiilor sociale ce urmează a fi distribuită beneficiarului de plăți se înregistrează în Registrul de conturi personale. Ulterior, prin intermediul platformei MConnect, datele sunt transmise

⁷³ Hotărârea Guvernului nr. 672 din 10.09.2020 privind modificarea unor hotărâri ale Guvernului; pct. 3¹ din Hotărârea Guvernului nr. 19 din 17.03.2010 pentru aprobarea Regulamentului privind condițiile, modul de asigurare, evidență și distribuire a biletelor de tratament sanatorial acordate veteranilor.

în mod automatizat către serviciului MPay, la care dețin accesul prestatorii de servicii de plată, iar la solicitarea beneficiarului eliberează sumele ce i se cuvin.

Implementarea acestui concept permite realizarea obiectivelor în termen privind încasarea și distribuirea plăților, precum și monitorizarea permanentă a proceselor, CNAS fiind unica instituție publică care, începând cu anul 2021, a reușit să integreze și să utilizeze serviciul guvernamental de plăți electronice (MPay) pentru distribuirea prestațiilor sociale.

Se menționează că, deși a fost implementat un mecanism nou de distribuire a prestațiilor, în Contractul de prestare a serviciilor de distribuire a prestațiilor sociale⁷⁴, încheiat între CNAS, Agenția de Guvernare Electronică și Ministerul Finanțelor (participant mandatat), nu este indicată exhaustiv data când va avea loc transferul mijloacelor bănești către prestator, Casa Națională obligându-se „să asigure suficiența și disponibilitatea mijloacelor financiare pe conturile sale asociate prestațiilor sociale, pentru executarea ordinelor de debitare directă inițiate de către participantul mandatat în scopul distribuirii plăților în conturi de plăți sau în numerar, conform informațiilor înregistrate (publicate) în Registrul de conturi personale. În caz contrar, prestatorul va fi în imposibilitate de a asigura distribuirea plăților conform contractului”. Deciziile luate asupra graficului de transfer al mijloacelor bănești sunt influențate de disponibilitatea veniturilor proprii pentru acoperirea contravalorii prestațiilor de asigurări sociale și disponibilitatea mijloacelor financiare de la bugetul de stat pentru acoperirea prin transferuri a decalajului temporar de casă sau contractarea împrumuturilor de la bugetul de stat.

VII. PREZENTAREA BUGETULUI

Bugetul asigurărilor sociale de stat reprezintă totalitatea veniturilor, cheltuielilor și a surselor de finanțare destinate pentru realizarea funcțiilor și gestionarea sistemului public de asigurări sociale⁷⁵. Acesta face parte din bugetul public național și se administrează independent de alte bugete componente ale bugetului public național⁷⁶. Administrarea bugetului asigurărilor sociale de stat și implementarea programelor în conformitate cu obiectivele și indicatorii de performanță asumați i-au revenit Casei Naționale de Asigurări Sociale⁷⁷. Astfel, această entitate are misiunea de a realiza politicile statului orientate spre garantarea drepturilor sociale ale cetățenilor prin administrarea sistemului public de asigurări sociale și gestionarea bugetului asigurărilor sociale de stat.

Bugetul asigurărilor sociale de stat este planul financiar anual, care reflectă constituirea, repartizarea și utilizarea fondurilor bănești necesare ocrotirii pensionarilor, salariaților și membrilor lor de familie. Prin intermediul sistemului public de asigurări sociale, statul garantează cetățenilor dreptul la protecție socială în cazurile de bătrânețe, șomaj, boală, invaliditate, de pierdere a întreținătorului prin plăți sociale – pensii, indemnizații și alte prestații de asigurări sociale. Totodată, prin intermediul CNAS

⁷⁴ Contract de prestare a serviciilor de distribuire a prestațiilor sociale prin Serviciul Guvernamental de Plăți Electronice nr. 3009-287 din 29.12.2020.

⁷⁵ Art. 1 din Legea nr. 489-XIV din 08.07.1999.

⁷⁶ Art. 10 din Legea nr. 489-XIV din 08.07.1999.

⁷⁷ Art. 22 din Legea nr. 181 din 25.07.2014.

se acordă unor anumite categorii de cetățeni, prestații de asistență socială, a căror finanțare se efectuează din mijloacele bugetului de stat.

În acest context, se relevă importanța semnificativă/calitativă a acestui buget, deoarece este orientat spre cetățeni în vederea asigurării riscurilor survenite pe parcursul vieții (boală, bătrânețe etc.). BASS are în administrarea lui peste 2,37 milioane de beneficiari de prestații, care pe parcursul anului 2021 au avut tangență cu acest buget și au beneficiat cel puțin de o prestație.

Bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul 2021 a fost aprobat inițial la venituri și cheltuieli în sume egale de 25 791,9 mil.lei. Ca rezultat al operării modificărilor și completărilor, parametrii BASS au fost precizați până la 27 629,0 mil.lei, cu 1 837,1 mil. lei mai mult.

Cu referire la ponderea cheltuielilor totale executate ale bugetului asigurărilor sociale de stat în BPN, se denotă că acestea au constituit 33,2%, și ca pondere în PIB – 11,6%. Față de anul 2020, ponderea cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale de stat în BPN s-a majorat cu 0,1%, iar ponderea în PIB s-a micșorat cu 0,2%, situație prezentată în tabelul de mai jos.

Tabelul nr. 8

Evoluția executării bugetului asigurărilor sociale de stat în perioada 2018-2021

	Unitatea de măsură	Executat			
		2018	2019	2020	2021
PIB	mil.lei	192 508,5	210 378,0	205 432,3	241 871,0
BPN, venituri	mil.lei	57 964,90	62 949,2	62 650,00	77 373,10
Venituri, total	mil. lei	19 790,30	21 748,30	24 285,50	27 246,80
Devieri +/- față de anul precedent	mil. lei	1 971,6	1 958,0	2 537,2	2 961,3
Pondere în BPN	%	34,10	34,50	38,80	0,35
Pondere în PIB	%	10,30	10,40	11,80	11,70
BPN, cheltuieli	mil.lei	59 576,90	65 975,6	73 269,80	82 013,60
Cheltuieli, total	mil. lei	19 426,50	21 602,30	24 244,40	27 186,70
Devieri +/- față de anul precedent	mil. lei	1 811,9	2 175,8	2 642,0	2 942,5
Pondere în BPN	%	32,60	32,70	33,10	33,20
Pondere în PIB	%	10,10	10,30	11,70	11,60
Deficit (-)/Excedent (+)	mil. lei	363,80	146,00	41,20	60,00
Devieri +/- față de anul precedent	mil. lei	159,60	-217,80	-104,80	18,80
Pondere în PIB	%	0,19	0,07	0,02	0,02

Sursa: Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2021; www.statistica.md

Pentru al doilea an la rând, planificarea și executarea bugetului asigurărilor sociale de stat are loc în condițiile determinate de situația pandemică. Aceasta a influențat în mod direct și procesul de deservire de către CNAS cu subdiviziunile sale teritoriale (CTAS) a beneficiarilor sistemului de asigurări sociale, condiționând luarea de măsuri urgente pentru a stabili regimul special de activitate a CTAS, astfel fiind fluidizată circulația de cetățeni în funcție de categoria acestora. Totodată, în vederea

susținerii angajatorilor și salariaților în situația de criză economică provocată de pandemia Covid-19, au fost operate modificări ale indicatorilor BASS.

Deși Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale⁷⁸ stabilește condițiile și termenele generale privind modificările/precizările bugetelor anuale aprobate, indicatorii anuali ai bugetului asigurărilor sociale de stat au fost precizați de 3 ori⁷⁹. Precizările indicatorilor bugetari au fost influențate de nivelul executării bugetului asigurărilor sociale de stat pe parcursul anului bugetar, de caracterul dinamic al numărului beneficiarilor și al mărimilor medii ale prestațiilor sociale, de revizuirea de către Ministerul Economiei a prognozei principalilor indicatori macroeconomici pentru anul 2021, precum și de necesitatea implementării măsurilor noi aprobate în legislație pe parcursul anului bugetar, cu impact asupra bugetului asigurărilor sociale de stat:

- modificarea modalității de determinare a coeficientului de indexare a pensiilor la 1 aprilie 2021 (media creșterii anuale a indicilor prețurilor de consum din ultimii 3 ani), comparativ cu modalitatea anterioară (rata inflației înregistrată în ultimul semestru al anului precedent anului indexării);
- majorarea, de la 1 octombrie 2021, a cuantumului pensiei minime pentru limită de vârstă până la 2 000 lei, pentru persoanele care aveau stagiul complet de cotizare;
- acordarea unor măsuri de susținere a angajatorilor și salariaților în condițiile aplicării măsurilor de restricție pe perioada pandemiei de COVID-19: indemnizația pentru șomaj tehnic și indemnizația salariaților care au copii cu vârstă de până la 12 ani și copii cu dizabilități, pentru zilele libere în cazul suspendării procesului educațional în regim cu prezență fizică;
- susținerea celor mai defavorizate familii prin consolidarea programului de ajutor social, în contextul majorării tarifelor la gaze și energia termică, lemne, cărbune prin majorarea, începând cu 1 noiembrie 2021 a cuantumului ajutorului pentru perioada rece a anului pentru toți beneficiarii de la 500 lei la 700 lei (cuantum valabil până la 31 martie 2022).

Sinteza cuantumului modificărilor bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2021 se prezintă în Anexa nr. 1 la prezentul Raport de audit.

În urma analizei exercițiului bugetar încheiat la 31 decembrie 2021, s-a constatat că veniturile executate în sumă de 27 246,8 mil. lei au fost cu -382,2 mil. lei (1,4%) sub nivelul precizat, iar cheltuielile de casă în sumă de 27 186,8 mil. lei, cu -442,2 mil. lei (1,6%) sub nivelul celor precizate. Sinteza bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2021 se prezintă în tabelul ce urmează.

⁷⁸ Legea nr. 181 din 25.07.2014.

⁷⁹ Legea nr. 27 din 12.03.2021 pentru modificarea Legii nr. 255 din 16.12.2020 (în continuare – Legea nr. 27 din 12.03.2021); Legea nr. 136 din 14.10.2021 pentru modificarea Legii nr. 255 din 16.12.2020 (în continuare Legea nr. 136 din 14.10.2021); Legea nr. 191 din 25.11.2021 pentru modificarea Legii nr. 255 din 16.12.2020 (în continuare Legea nr. 191 din 25.11.2021).

Executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anii 2018-2021

Denumirea	Executat anul 2018	Executat anul 2019	Executat anul 2020	Precizat anul 2021	Executat anul 2021	Executat, anul 2021		Executat, anul 2021 față de anul 2018		Executat, anul 2021 față de anul 2019		Executat, anul 2021 față de anul 2020	
						față de precizat		anul 2021 față de anul 2018		anul 2021 față de anul 2019		anul 2021 față de anul 2020	
						devieri (+/-)	în %	devieri (+/-)	în %	devieri (+/-)	în %	devieri (+/-)	în %
Venituri mil. lei	19790.3	21748.3	24285.5	27629.0	27246.8	-382.2	98.6	7456.5	137.7	5498.5	125.3	2961.3	112.2
Cheltuieli mil. lei	19426.5	21602.3	24244.4	27629.0	27186.8	-442.2	98.4	7760.3	139.9	5584.5	125.9	2942.4	112.1

Sursa: Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat la situația de 1 ianuarie 2022 (Formularul nr.1 CNAS).

În aceste condiții, exercițiul bugetar s-a soldat cu un excedent de 60,0 mil. lei, iar soldul de mijloace bănești la sfârșitul perioadei a constituit 60,4 mil. lei (Anexa nr.4).

VIII. RECOMANDĂRI

Recomandări Ministrului Muncii și Protecției Sociale:

1. Să analizeze problemele procesului de stabilire, calculare și plată a ajutorului social și ajutorului pentru perioada rece a anului, cu întreprinderea acțiunilor concrete în scopul asigurării interacțiunii părților implicate, inclusiv consolidarea statutului Inspectoratului Social de Stat (Observația 5.1 – Secțiunea V);
2. Să elaboreze și să înainteze propuneri de ajustare a cadrului normativ privind determinarea exhaustivă a categoriilor de angajați din aviația civilă ce au dreptul la stabilirea pensiei în condiții speciale (Observația 6.6. – Secțiunea VI);
3. Să elaboreze reglementări exhaustive de stopare/sistare a plății pensiei unor angajați din aviația civilă în cazul reangajării în funcții ale căror condiții de muncă se încadrează în condiții speciale (Observația 6.6 – Secțiunea VI);
4. Să analizeze modul de extindere a termenului de examinare a cererilor pentru stabilirea indemnizațiilor paternale, în scopul asigurării echitabile a prestației ce i se cuvine beneficiarului, corelativ cu contribuțiile reținute/achitate (Observația 5.4. – Secțiunea V);

Recomandare Ministrului Muncii și Protecției Sociale de comun cu Ministrul Finanțelor:

5. Să examineze cauzele problemelor aferente menținerii numărului de unități vacante, nivelului de fluctuație, precum și nereușitelor angajării personalului în cadrul CNAS și structurilor sale teritoriale, cu identificarea soluțiilor în acest sens (Observația 6.10 – Secțiunea VI);

Recomandări Ministrului Finanțelor:

6. Să asigure completarea Normelor metodologice aferente modului de întocmire a Rapoartelor privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru identificarea, evaluarea și includerea în evidență și raportare separată a sumelor aferente indemnizațiilor pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani și a indemnizațiilor pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 2 ani și 2 luni, cu reflectarea distinctă în rapoarte (Observația 5.3 – Secțiunea V);
7. Să aducă în concordanță denumirea indicatorilor din rapoartele de executare a BASS și celor din planul de conturi contabile, cu cele prevăzute în cadrul legislativ (Observația 6.9. – Secțiunea VI);

Recomandare Ministrei Sănătății:

8. Să asigure acțiuni de responsabilizare a conducătorilor instituțiilor medicale, în scopul eficientizării controlului permanent asupra corectitudinii și plenitudinii datelor introduse în Portalul certificatelor de concediu medical, cu respectarea termenelor stabilite (Observația 6.7. – Secțiunea VI);

Recomandări Directorului Agenției Servicii Publice:

9. Să evalueze și să eficientizeze, de comun cu părțile implicate, procesele aferente formării și schimbului de date privind decesul beneficiarilor de prestații sociale, în scopul excluderii cheltuielilor nejustificate ce se suportă din BASS (Observația 6.5. – Secțiunea VI);
10. Să întreprindă acțiuni pentru înregistrarea operativă a decesului persoanelor în Registrul de stat al populației (Observația 6.5. – Secțiunea VI);

Recomandări Directoarei Generale a Casei Naționale de Asigurări Sociale:

11. Să ajusteze și să corecteze reflectarea datoriei aferente indemnizației de maternitate, ținând cont de documentele justificative existente (Observația 5.2 – Secțiunea V);
12. Să intensifice activitățile de control intern suplimentare/funcționale în procesul stabilirii și calculării indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și a celor paternale pentru asigurarea respectării termenelor legale (Observația 5.4., 6.7. – Secțiunile V, VI);
13. Să asigure intensificarea activităților de control intern la stabilirea pensiilor pentru vechime în muncă militarilor și persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, la nivel teritorial și central (Observația 6.8. – Secțiunea VI);
14. Să eficientizeze activitățile de control intern privind integritatea dosarelor pentru bilete de tratament balneo-sanatoriu (Observația 6.11. – Secțiunea VI).

IX. RESPONSABILITĂȚILE CELOR ÎNSĂRCINAȚI CU GUVERNANȚA PENTRU RAPOARTELE GUVERNULUI

Responsabilitatea Guvernului în domeniul finanțelor publice este de a exercita conducerea generală a activității executive în domeniul gestionării finanțelor publice, în conformitate cu principiile și regulile stabilite⁸⁰.

Responsabilitatea Ministerului Muncii și Protecției Sociale constă în monitorizarea și analiza executării bugetului asigurărilor sociale de stat⁸¹.

Responsabilitatea Ministerului Finanțelor ține de⁸²:

- elaborarea și aprobarea, în baza Legii contabilității și în conformitate cu Planul de conturi contabile, a metodologiei privind evidența contabilă în sistemul bugetar, inclusiv privind contabilitatea executării BASS;

- elaborarea și aprobarea metodologiei privind implementarea cadrului normativ-legal în domeniul finanțelor publice, inclusiv privind evidența contabilă și raportarea bugetelor componente ale bugetului public național, precum și acordarea asistenței metodologice în procesul bugetar.

Responsabilitatea Casei Naționale de Asigurări Sociale a constat în pregătirea și prezentarea fidelă către Guvern, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și Ministerul Finanțelor a rapoartelor privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în conformitate cu cadrul de raportare aplicabil și asigurarea publicării acestora⁸³. Totodată, conducătorul Casei Naționale este responsabil de implementarea unui sistem de control intern, care asigură întocmirea rapoartelor ce nu conțin denaturări semnificative, cauzate de fraude sau de erori.

Directoarea generală a Casei Naționale de Asigurări Sociale este responsabilă de pregătirea și prezentarea fidelă a Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2021, în conformitate cu cadrul de raportare aplicabil⁸⁴. De asemenea, responsabilitatea managementului este de a organiza și a implementa sistemul de control intern⁸⁵, în scopul de a asigura desfășurarea și organizarea eficientă a activității entității, inclusiv respectarea strictă a integrității activelor, prevenirea și descoperirea cauzelor de fraudă și eroare, exactitatea și plenitudinea datelor raportate, precum și pregătirea oportună a informațiilor financiare credibile. Totodată, la întocmirea situațiilor financiare, conducerea este responsabilă de evaluarea capacității autorității de a-și continua activitatea în baza principiului continuității activității.

X. RESPONSABILITĂȚILE AUDITORULUI ÎNTR-UN AUDIT AL RAPOARTELOR GUVERNULUI

Responsabilitatea noastră este de a planifica și a realiza misiunea de audit, cu obținerea probelor suficiente și adecvate în vederea susținerii bazei pentru opinia de audit. Obiectivele noastre sunt:

⁸⁰ Art. 19 din Legea nr. 181 din 25.07.2014.

⁸¹ Art. 22 din Legea nr. 229 din 23.09.2010.

⁸² Legea nr. 181 din 25.07.2014; Legea nr. 113-XVI din 27.04.2007.

⁸³ Art. 22 din Legea nr. 181 din 25.07.2014.

⁸⁴ Legea nr. 113-XVI din 27.04.2007; Ordinul ministrului Finanțelor nr. 118 din 06.08.2013 „Privind aprobarea Standardelor Naționale de Contabilitate”;

Ordinul ministrului Finanțelor nr. 38 din 17.02.2017.

⁸⁵ Art. 13 alin. (2) lit. e) din Legea nr. 113-XVI din 27.04.2007.

obținerea unei asigurări rezonabile că rapoartele financiare nu sunt afectate de denaturări semnificative, cauzate de fraude sau erori, precum și emiterea unei opinii.

Asigurarea rezonabilă este un nivel ridicat de asigurare, dar nu este o garanție că un audit efectuat în conformitate cu Standardele Internaționale va detecta întotdeauna o denaturare semnificativă atunci când ea există. Denaturările pot fi ca urmare a fraudelor sau erorilor. Totodată, denaturările pot fi considerate semnificative dacă, în mod individual sau în ansamblu, pot influența deciziile economice ale utilizatorilor acestor rapoarte financiare.

O descriere suplimentară a responsabilităților auditorului într-un audit al rapoartelor financiare este plasată pe site-ul Curții de Conturi, la adresa: <https://www.ccrm.md/>.

Această descriere face parte din Raportul nostru de audit.

Semnătura auditorului:

Echipa de audit:

Șefa echipei de audit,

Șefa Direcției de audit I

în cadrul Direcției generale de audit II,

Auditoare publică principală,

Auditoare publică superioară,

Auditoare publică superioară,

Responsabilă de monitorizarea și asigurarea calității auditului:

Șefa Direcției generale de audit II,

Irina Rogaciov

Viorica Rațoi

Elena Mirciu

Ana Miron

Sofia Ciuvalschi

Analiza veniturilor pe tipuri de indicatori în anul 2021

Denumirea	ECO	Plan			Executat	Efectiv	Total	
		Aprobat	Precizat	Datori			Creanțe	
		pe an	pe an					
1	2	3	4	5	6	7	8	
I. VENITURI								
CONTRIBUȚII ȘI PRIME DE ASIGURĂRI OBLIGATORII	1	25791984,4	27629046,7	27246848,9	16753129,9	1943436,5	148897,0	
CONTRIBUȚII DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT OBLIGATORII	12	15080098,0	16284875,5	16223881,5	16439138,4	1877934,2	141905,6	
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii virate de angajatori	121	15080098,0	16284875,5	16223881,5	16439138,4	1877934,2	141905,6	
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii, virate de persoanele fizice ce își desfășoară activitate pe cont propriu	121100	14921484,7	16082472,1	16017699,7	16196572,2	1518348,1	107881,0	
Contribuții de asigurări sociale de stat individuale virate de persoanele fizice care au încheiat contract individual	121310	110292,8	116783,5	118639,2	117929,1	21555,8	17064,2	
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii, virate de titularii de patentă de întreprinzător	121320	3037,8	4267,2	553,4	5481,6	202,4	1593,1	
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii, virate de persoanele fizice, proprietarii de terenuri agricole	121330	45282,7	45282,7	41093,6	40473,5	2940,6	12216,3	
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii, virate de persoanele fizice, proprietarii de terenuri agricole	121340	0,0	0,0	115,4	3,9	4,1	839,7	
Majorarea de întârziere (penalitatea) calculată pentru neachitarea în termen a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii	121410	0,0	36070,0	40780,2	78678,1	334883,2	2311,3	
ALTE VENITURI	14	257300,0	276204,4	298281,5	313991,5	65502,3	6991,4	
VENITURI DIN PROPRIETATE	141	3000,0	3000,0	2426,3	2426,3	0,0	0,0	
Dobânzi încasate la soldurile mijloacelor bănești la conturile bancare ale bugetului asigurărilor sociale de stat	141115	3000,0	3000,0	2426,3	2426,3	0,0	0,0	
VENITURI DIN VÂNZAREA MĂRFURILOR ȘI SERVICIILOR	142		25,0	36,8	8110,6	9368,1	0,8	
Mijloace încasate în bugetul asigurărilor sociale de stat conform documentelor executorii privind răspunderea subsidiară	142237		25,0	36,8	8110,6	9368,1	0,8	
AMENZI ȘI SANCTIUNI	143	2800,0	2800,0	2060,6	4397,9	28016,2	611,2	
Amenzi și sancțiuni contravenționale încasate în bugetul asigurărilor sociale de stat	143150	0,0	110,0	90,6	0,0	0,0	0,0	
Amenzi aferente plăților la bugetul asigurărilor sociale de stat	143430	2800,0	2690,0	1970,0	4397,9	28016,2	611,2	
ALTE VENITURI ȘI VENITURI NEIDENTIFICATE	145	251500,0	270379,4	293757,8	299056,7	28118,0	6379,4	
Alte venituri încasate în bugetul asigurărilor sociale de stat	145120	2800,0	1900,0	1033,8	935,3	50,4	0,0	
Impozit unic perceput de la rezidenții parcurilor pentru tehnologii informaționale	145161	248700,0	268479,4	292724,0	298121,4	28067,6	6379,4	
TRANSFERURI PRIMITE ÎN CADRUL BUGETULUI PUBLIC NAȚIONAL	19	10454586,4	11067966,8	10724685,9				
Transferuri primite în cadrul bugetului consolidat central	192	10454586,4	11067966,8	10724685,9				
Transferuri curente primite cu destinație specială între bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat	192110	7263029,0	8227923,9	7884643,0				
Transferuri curente primite cu destinație generală între bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat	192130	3191557,4	2840042,9	2840042,9				

Sursă: Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2021 (Formularul nr.4.2 CNAS).

Analiza modificărilor operate la Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2021

Indicatori	Aprobat		Modificări operate de Parlament				Devieri (+/-) Ultima modificare/aprobat	
	Legea nr. 255 din 16.12.2020	2	Legea nr. 27 din 12.03.2021	3	Legea nr. 136 din 14.10.2021	4		Legea nr. 191 din 25.11.2021
I. Venituri, total	25791984.4		26400519.1		27490068.2		27629046.7	
inclusiv transferuri de la bugetul de stat	10454586.4		11063121.1		10928988.3		11067966.8	
II. Cheltuieli, total	25791984.4		26400519.1		27490068.2		27629046.7	
inclusiv cheltuieli de personal	175632.7		x		176401.3		176401.3	
Protecția socială	25791984.4		26400519.1		27490068.2		27629046.7	
Administrarea sistemului public de asigurări sociale	245136.4		x		x		x	
Protecția în caz de incapacitate temporară de muncă	866284.5		x		997379.2		x	
Protecția persoanelor în etate	15615526.5		16122246.5		16852359.2		x	
Protecția în legătură cu pierderea întreținătorului	331603		339104.9		381544.1		x	
Protecția familiei și copilului	2873575.8		x		2870130.1		x	
Protecția șomerilor	79960.1		x		60093.9		75093.9	
Protecția socială a persoanelor cu dizabilități	2970108.8		3063838.8		3144665.3		x	
Sustinerea suplimentară a unor categorii de populație	1209575.3		x		1176765.5		x	
Protecția socială în cazuri excepționale	1130118.1		x		1256360.2		1360338.7	
Protecția socială a unor categorii de cetățeni	470095.9		470678.7		505634.3		525634.3	
III. Sold bugetar	0		x		x		x	
IV. Surse de finanțare, total	0		x		x		x	
Active financiare	0		x		x		x	
Datorii	0		x		-41028.5		-41028.5	
Modificarea soldului de mijloace bănești	0		x		x		x	
Sold de mijloace bănești la începutul perioadei	0		x		41028.5		41028.5	
Sold de mijloace bănești la sfârșitul perioadei	0		x		41028.5		41028.5	

Sursă: Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2021.

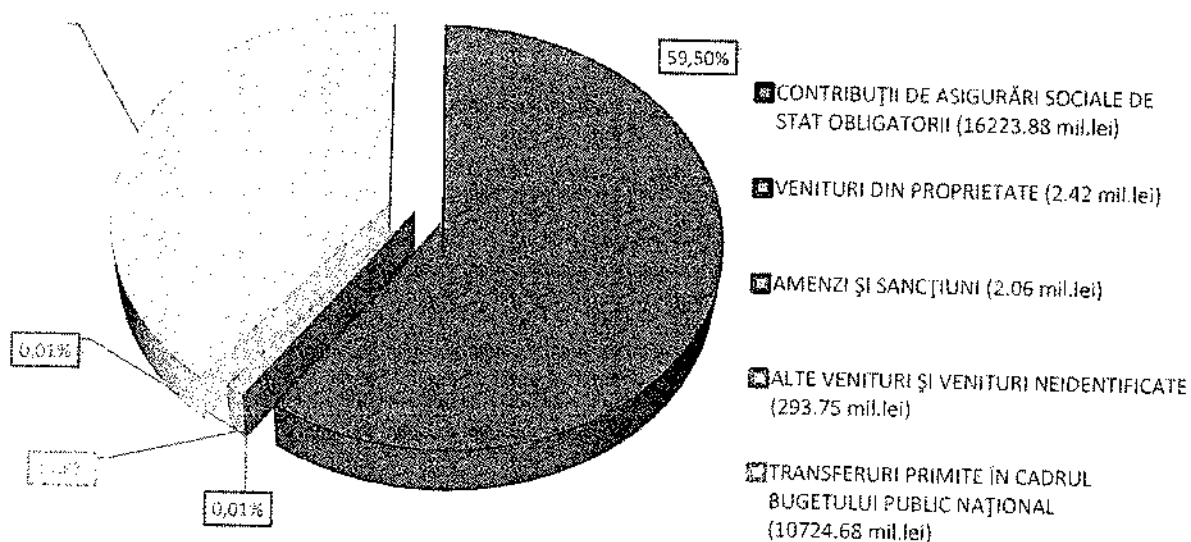
Informații privind soldul mijloacelor bănești

(mii lei)

Denumirea	ECO	Plan		Executat anul curent	Executat față de precizat	Executat anul precedent	Executat anul curent față de anul precedent
		Aprobat pe an	Precizat pe an		devieri (+/-)		devieri (+/-)
SOLD DE MIJLOACE BĂNEȘTI LA ÎNCEPUTUL PERIOADEI	91	0	41028,5	41028,5	0	163043,7	-122015,2
SOLD DE MIJLOACE BĂNEȘTI LA SFÂRȘITUL PERIOADEI	93	0	0	60376,5	60376,5	41028,5	19348

Sursă: Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2021 (Formularul nr.4 CNAS).

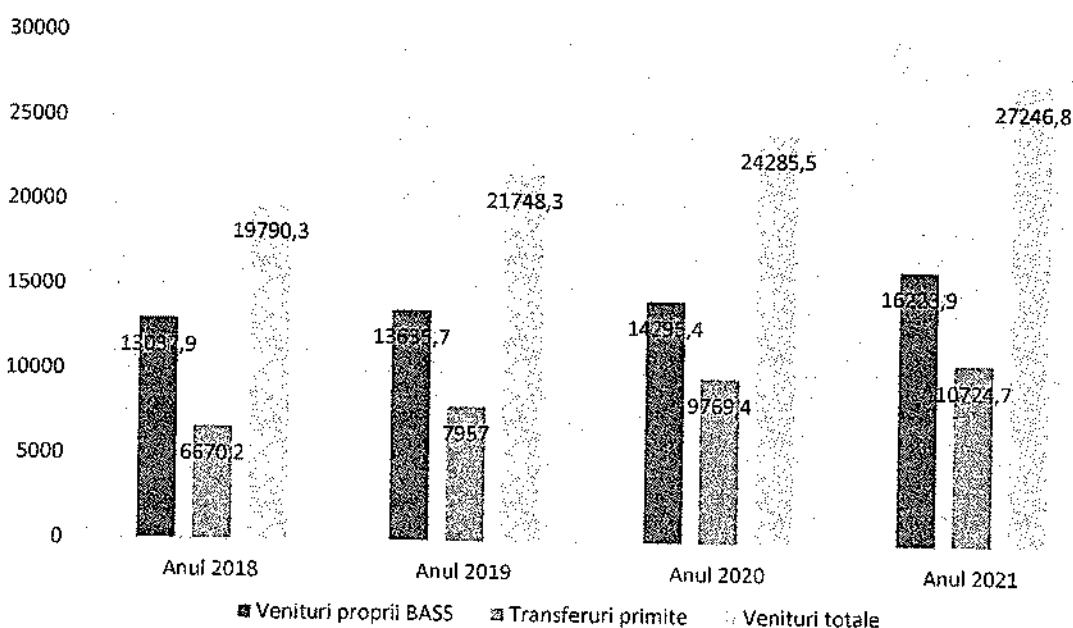
Structura veniturilor BASS în anul 2021

Sursă: Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2021 (Formularul nr.4 CNAS).

Dinamica executării veniturilor bugetului asigurărilor sociale de stat în anii 2018-2021

(mil.lei)

Sursă: Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anii 2018-2021.

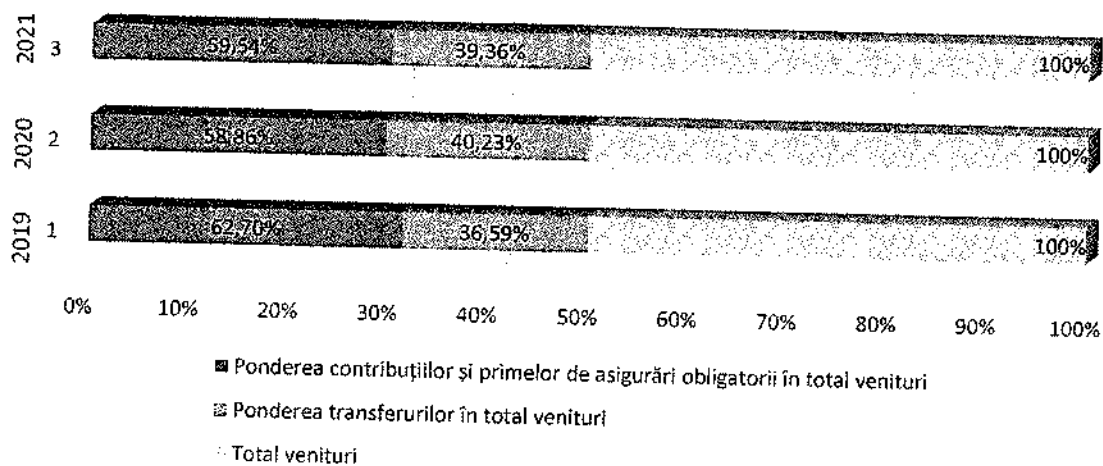
Analiza transferurilor la bugetul asigurărilor sociale de stat

(mii lei)

Denumirea	ECO	Plan		Executat anul curent	Executat anul precedent	Executat anul curent față de anul precedent	
		aprobât pe an	precizat pe an			devieri (+/-)	în %
		3	4			5	8
I. VENITURI	1	25791984.4	27629046.7	27246848.9	24285552.9	2961296.0	112.2
TRANSFERURI PRIMITE ÎN CADRUL BUCETULUI PUBLIC NAȚIONAL	19	10454586.4	11067966.8	10724685.9	9769402.7	955283.2	109.8
Pondere transferurilor în total venituri		40.54%	40.06%	39.36	40.23	32.26	x
Transferuri curente primite cu destinație specială între bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat	192110	7263029.0	8227923.9	7884643.0	7214754.9	669838.1	109.3
Pondere transferurilor cu destinație specială în total transferuri		69.47%	74.34%	73.52%	73.85%	70.12%	x
Transferuri curente primite cu destinație generală între bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat	192130	3191557.4	2840042.9	2840042.9	2554647.8	285395.1	111.2
Pondere transferurilor cu destinație generală în total transferuri		30.53%	25.66%	26.48%	26.15%	29.88%	x

Sursă: Rapoartele privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anii 2019-2021.

Evoluția ponderii veniturilor proprii ale BASS și transferurilor de la bugetul public național în totalul veniturilor

Sursă: Rapoartele privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anii 2019-2021.

Cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2021

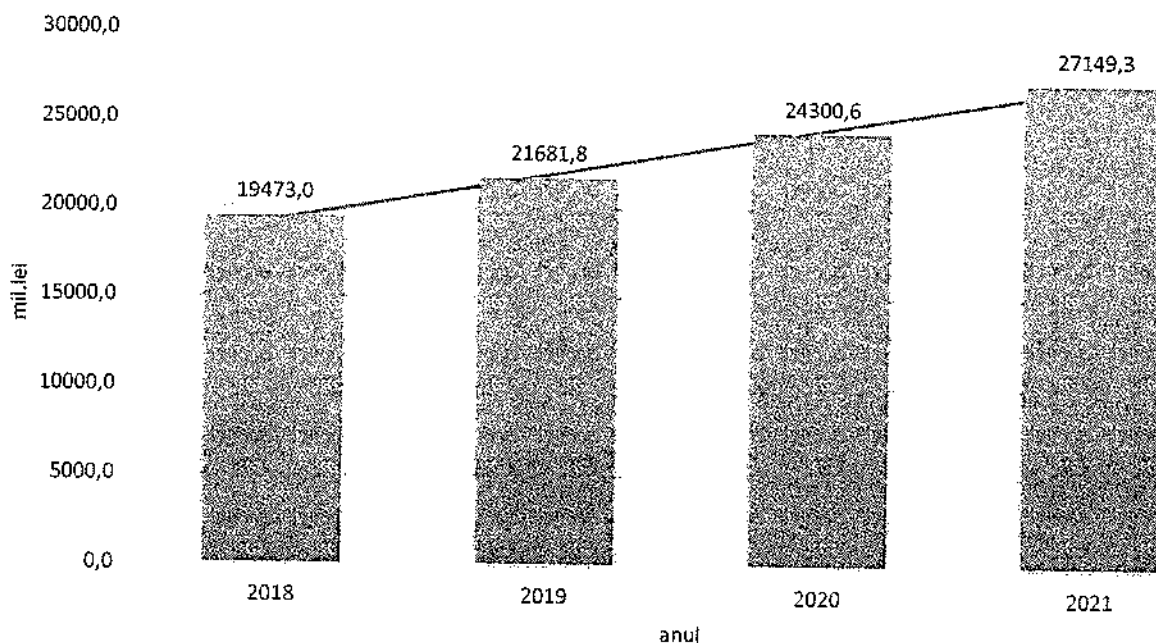
(mil. lei)

Indicatorii	Cod	Anul 2021						Devieri			
		aprobat		precizat	executat	efectiv	Ponderea în suma totală (%)		executat față de precizat		efectiv față de precizat
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cheltuieli, total	2+3	25791.9	27629.0	27186.8	27149.3	100.00%	-442.2	98.4%	-479.7	98.3%	
Cheltuieli	2	25768.9	27606.4	27172.1	27134.3	99.94%	-434.3	98.4%	-472.1	98.3%	
Cheltuieli de personal	21	175.6	176.4	175.4	173.4	0.64%	-1.0	99.4%	-3.0	98.3%	
Bunuri și servicii	22	277.6	294.8	235.4	239.8	0.88%	-59.4	79.9%	-55.0	81.3%	
Prestații sociale	27	25310.6	27129.9	26756.3	26716.2	98.46%	-373.6	98.6%	-413.7	98.5%	
Alte cheltuieli	28	5.1	5.1	4.9	4.8	0.02%	-0.2	96.1%	-0.3	94.1%	
Active nefinanciare	3	23.1	22.6	14.7	15.0	0.06%	-7.9	65.0%	-7.6	66.4%	
Mijloace fixe	31	16.8	16.0	10.9	10.9	72.67%	-5.1	68.1%	-5.1	68.1%	
Stocuri de materiale circulante	33	5.3	5.3	2.9	3.2	29.36%	-2.4	54.7%	-2.1	60.4%	
Mărfuri	35	1.0	1.2	0.9	0.9	6.00%	-0.3	75.0%	-0.3	75.0%	

Sursă: Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2021.

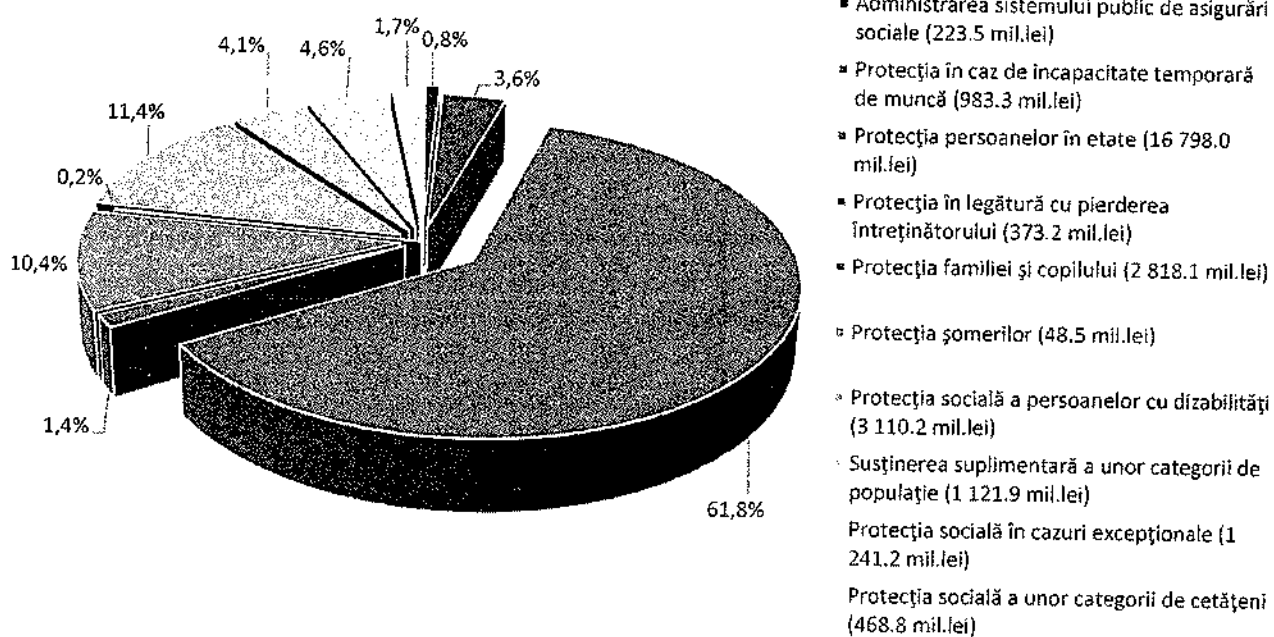
Dinamica cheltuielilor efective ale bugetului asigurărilor sociale de stat în anii 2018-2021

(mil. lei)

Sursă: Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anii 2018-2021.

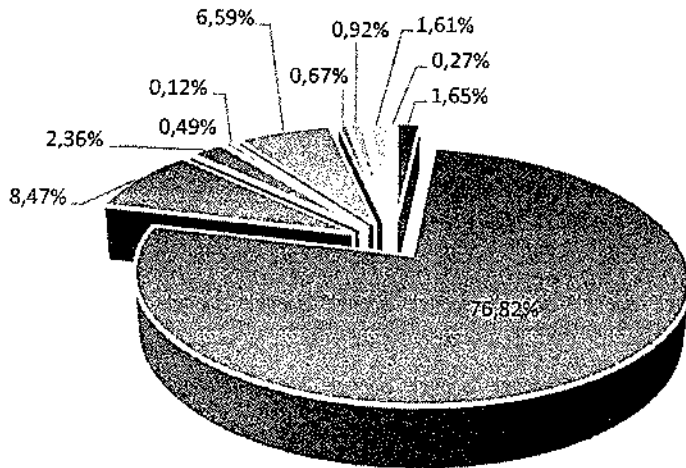
Ponderea cheltuielilor pe programe în totalul cheltuielilor BASS, executate în anul 2021

Sursă: Date calculate de audit în baza informațiilor din Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2021 (Formularul nr.2 CNAS).

Anexa nr. 12

Structura cheltuielilor efective privind acordarea pensiilor de asigurări sociale

- Asigurarea dreptului la pensie anticipată pentru limită de vârstă (43.4 mil.lei)
- Asigurarea dreptului la pensie de dizabilitate (2020.7 mil.lei)
- Asigurarea dreptului la pensie de urmaș (222.9 mil.lei)
- Asigurarea dreptului la pensie pentru vechime în muncă (0.5 mil.lei)
- Asigurarea dreptului la pensie unor categorii de angajați din aviația civilă (62.0 mil.lei)
- Asigurarea dreptului la pensie pentru deputați (12.7 mil.lei)
- Asigurarea dreptului la pensie pentru membrii Guvernului (3.2 mil.lei)
- Asigurarea dreptului la pensie pentru funcționari publici (173.2 mil.lei)

Sursă: Date calculate de audit reieșind din informațiile Raportului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat la partea de cheltuieli a prestațiilor sociale, la situația din 01 ianuarie 2022 (Formularul nr.7 CNAS).

Numărul real de beneficiari cărora li se calculează plățile sociale, pentru anii 2018 -2021

Tipul plății	La data de	La data de	La data de	La data de	Devieri 2021/2020		Devieri 2020/2019		Devieri 2020/2018	
	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021	(+/-)	%	(+/-)	%	(+/-)	%
Protecția persoanelor în etate, pensie (pentru limită de vârstă, pensie pentru deputați, pensie pentru procurori)	543 418	538519	532979	529359	-3620	99.3	-5540	99	-10439	98.1
Protecție în legătură cu pierderea întreținătorului (pensie de urmaș etc.)	43 385	43091	45798	52386	6588	114.4	2707	106	2309	105
Protecția persoanelor cu dizabilități	125 489	123276	119389	111224	-8165	93.2	-3887	96.8	-6100	95.1
Protecție în caz de incapacitate temporară de muncă	257 804	217997	221525	253979	32454	114.7	3528	102	-36279	85.9
Protecția familiei și copilului (indemnizație de maternitate, de îngrijire a copilului până la vârsta de 3 ani etc.)	70 662	72856	73863	73482	-381	99.5	1007	101	3201	105
Protecția șomerilor	3 368	2654	3010	1945	-1065	64.6	356	113	-358	89.4
Protecția socială a unor categorii de cetățeni (tratament balneo-sanatorial)	5 623	7092	1725	4202	2477	243.6	-5367	24.3	-3898	30.7
Protecție în legătură cu pierderea întreținătorului (susținere financiară a persoanelor decedate neasigurate, pensie de urmaș a pensionarilor din rândul militarilor etc.)	5 916	5810	5525	6321	796	114.4	-285	95.1	-391	93.4
Protecție a familiei și copilului (organizarea odihnei de vară, susținerea financiară a familiei la nașterea copilului etc.)	81 546	83265	70089	71113	1024	101.5	-13176	84.2	-11457	86
Protecția șomerilor (alocație pentru integrare profesională cu statut de șomer etc.)	0	8	16	244	228	1525.0	8	200	16	x
Protecția persoanelor cu dizabilități (îngrijirea persoanelor cu dizabilitate, susținerea persoanelor în caz de dizabilitate sau deces survenit în urma accidentelor de muncă etc.)	80 057	84639	86009	90128	4119	104.8	1370	102	5952	107

Sustinerea suplimentară a unor categorii de populație (beneficiari de asigurări sociale, alocații sociale etc.)	1 028 533	1070615	1601128	864351	-736777	54.0	530513	150	572595	156
Protecție socială în cazuri excepționale (ajutor social, ajutor pentru perioada rece a anului)	194 303	227886	260933	246268	-14665	94.4	33047	115	66630	134
Protecția socială a unor categorii de cetățeni (indemnizație viageră sportivilor de performanță, care s-au retras din activitatea de sport, asigurarea la tratament balneo-sanatorial etc.)	75 847	74546	67448	71183	3735	105.5	-7399	90.1	-8399	88.9
TOTAL	2 515 951	2 552 254	3089437	2 376 185	-713252	76.9	537183	121	573486	123

Sursă: Raportul privind îndeplinirea planului de contingente, beneficiarii plăților și mărimea acestora din bugetul asigurărilor sociale de stat (Formularul nr.5 CNAS pentru anii 2018, 2019, 2020 și 2021).

Analiza implementării celor mai importante recomandări înaintate de Curtea de Conturi

Nr.	Recomandarea	Măsurile întreprinse	Statutul implementării recomandării	
			Realizat	Parțial realizat / Nerealizat
	Recomandare Ministerului Finanțelor			
1	<p>Să evalueze și să includă, de comun cu Casa Națională de Asigurări Sociale, completarea Normelor metodologice aferente modului de întocmire a Rapoartelor privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat, cu proceduri distincte de reflectare completă a veniturilor</p>	<p>Scrisoarea MF nr. 05-10/10 din 03.02.2022: a fost aprobat Ordinul ministrului Finanțelor nr. 160 din 30.12.2021 privind modificarea Ordinului nr. 38 din 17.02.2017 cu privire la aprobarea formularelor Rapoartelor privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat și Normelor metodologice privind modul de întocmire a acestora care prevede includerea Formularului nr.4.2 CNAS. Raport privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat la partea de venituri</p>	V	
	Recomandări Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale			
2	<p>Să stabilească, în actele normative, măsurile ce urmează a fi întreprinse și autoritățile responsabile, pentru asigurarea legalității constatării și recuperării de la beneficiari a plăților achitate necuvenit pentru ajutorul social și ajutorul pentru perioada rece a anului și să determine modalitățile de transmitere a informației privind plățile achitate necuvenit beneficiarilor de ajutor social și de ajutor pentru perioada rece a anului, constatate de către organele de control abilitate, în scopul asigurării plenitudinii înregistrării și raportării acestora de către CNAS</p>	<p>Scrisoarea MSMPS nr. 12/454 din 09.02.2022: Prin Legea nr. 219/2021 pentru modificarea unor acte normative a fost aprobat cadrul normativ necesar pentru extinderea funcțională a Inspecției Sociale, introducerea competenței de a constata contravenții și de a avea calitate procesuală activă în domeniul asistenței sociale, precum și constatarea încălcărilor de către structura teritorială de asistență socială a procedurilor în procesul acordării prestațiilor și serviciilor sociale. Pentru implementarea legii menționate, la moment a fost inițiat procesul de elaborare a proiectului de hotărâre de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 802/2011 cu privire la instituirea Inspecției Sociale</p>	V	
3	<p>Să asigure accesul direcțiilor teritoriale de asistență socială la bazele de date ale instituțiilor care dețin informații privind sursele și mărimea veniturilor solicitanților de ajutoare sociale</p>	<p>Scrisoarea MSMPS nr. 12/454 din 09.02.2022: La moment se efectuează schimbul informațional de date între alte sisteme informaționale în conformitate cu prevederile legale și acordurile de schimb de date între autorități, se elaborează conceptul privind dezvoltarea schimbului de date prin intermediul platformei de interoperabilitate cu mai mulți deținători de sisteme informaționale. Următoarele etape de activitate ale ministerului vor fi axate pe: - Schimbul de date cu SIA „Protecția Socială” al CNAS, pentru preluarea tuturor datelor cu privire la prestațiile sociale acordate prin intermediul acestei structuri solicitanților de ajutor social/ajutor pentru perioada rece a anului și membrilor familiilor acestora, inclusiv transmiterea de către SIAAS prin intermediul platformei de interoperabilitate</p>	V	

		(serviciul MPay) a listelor de plată lunară a beneficiarilor de ajutor social și beneficiarilor de ajutor pentru perioada rece a anului. Astfel, a fost elaborat Caietul de sarcini privind mentenanța S/AAS, ulterior transmis la AGE pentru coordonare			
4	Să asigure măsuri de instruire și perfecționare a personalului implicat în procesul de acordare și stabilire a ajutorului social și ajutorului pentru perioada rece a anului, în scopul diminuării ponderii iregularităților constatate, precum și măsurii de responsabilizare a beneficiarilor acestor tipuri de prestații	Scrisoarea MSMPS nr. 12/454 din 09.02.2022: în contextul modificărilor operate prin Legea nr. 5/2022 a Legii nr. 192/2021 cu privire la modificarea condiției de stabilire și acordare a ajutorului pentru perioada rece a anului, la data de 01.02.2022, Ministerul a organizat o ședință consultativă cu reprezentanții structurilor teritoriale de asistență socială în cadrul căreia a oferit informații exhaustive referitor la implementarea noilor prevederi. La ședința menționată au participat peste 350 persoane. Pentru a facilita accesul la informație, pe parcursul anului, ministerul intenționează să organizeze mai multe ședințe în acest format	V		V
5	Să elaboreze, de comun cu Inspectoria Socială, și să înainteze, în modul stabilit, propuneri de ajustare a cadrului normativ din domeniile supuse inspecției, în scopul diminuării iregularităților constatate la acordarea AS și APRA și recuperării sumelor achitate necuvenit	Scrisoarea MSMPS nr. 12/454 din 09.02.2022: Prin Legea nr. 219/2021 pentru modificarea unor acte normative a fost aprobat cadrul normativ necesar pentru extinderea funcțională a Inspecției Sociale, introducerea competenței de a constata contravenții și de a avea calitate procesuală activă în domeniul asistenței sociale, precum și constatarea încălcărilor de către structura teritorială de asistență socială a procedurilor în procesul acordării prestațiilor și serviciilor sociale. Întru implementarea legii menționate, la moment a fost inițiat procesul de elaborare a proiectului de hotărâre de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 802/2011 cu privire la instituirea Inspecției Sociale	V		V
6	Să elaboreze, de comun cu ANOFM și CNAS, și să aprobe, în modul stabilit, mecanisme și proceduri distincte privind determinarea stagiului de cotizare, în vederea stabilirii conforme a dreptului la ajutorul de șomaj	Scris. CNAS nr.6689 din 30.12.2021: Prin scrisoarea nr.3567 din 26.07.2021, Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale i-au fost înaintate propuneri privind determinarea stagiului de cotizare la stabilirea dreptului la ajutor de șomaj. Scrisoarea MSMPS nr. 12/454 din 09.02.2022: În anul 2021 s-a inițiat procesul de revizuire a Legii nr.105/ 2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă, actualmente proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege privind modificarea Legii nr.105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj (număr unic 656/MMPS/2021), a fost supus procesului de avizare și expertizare juridică. Ministerul va iniția modificarea la HG 1276/2018 urmare a aprobării modificărilor la Legea nr.105/2018, prin care va stabili expres modul de calculare a stagiului de cotizare pentru șomeri. În acest sens, la data de 03.11.2021 a fost aprobat proiectul Hotărârii de Guvern „Cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului Informațional „Înregistrare cu statut de șomer” și a Regulamentului privind organizarea și funcționarea Sistemului Informațional „Înregistrare cu statut de șomer”. Proiectul prevede digitalizarea procesului de înregistrare a cererilor de acordare a statutului de șomer și a ajutorului de șomaj			V
7	Să întreprindă, de comun cu CNAM, acțiuni de perfecționare a Portalului certificatelor de concediu	Termenul de executare este până la 03.06.2022			

	medical, în scopul recepționării informațiilor veridice și în termen a datelor din certificatele de concediu medical				
8	8. Să examineze, de comun cu CNAM și CNAS, și în continuare să întreprindă măsuri de remediere/soluționare a problemei aferente introducerii tardive de către FMSP a datelor din certificatele de concediu medical	Scris. CNAS nr.6689 din 30.12.2021: În adresa Ministerului Sănătății, lunar a fost expediată informația privind transmiterea tardivă a datelor din certificatele de concediu medical de către prestatorii de servicii medicale			V
9	9. Să elaboreze, de comun cu CNAS și cu autoritățile de forță, să aprobe și să promoveze, în modul stabilit, propuneri privind modificarea/completarea cadrului legislativ-normativ, în vederea descrierii clare și exhaustive a instrumentelor, mecanismelor, tehnicilor și procedurilor de calculare a vechimii în muncă și a soldului (câștigului) din care se calculează pensia (reiterată)	Scris. CNAS nr.6689 din 30.12.2021: Prin scrisoarea nr.5159 din 20.10.2021 către Ministerul Muncii și Protecției Sociale au fost înaintate propuneri de modificare a Legii nr.1544/1993 asigurării cu pensii a militanților și a persoanelor din corpul de comanda și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și a Hotărârii Guvernului nr.78/1994			V
10	10. Să elaboreze și să înainteze, în modul stabilit, propuneri de ajustare a cadrului normativ ce reglementează acordarea înlesnirilor la calcularea vechimii în muncă angajaților cu activități în cadrul izolatoarelor de detenție provizorie din inspectoratele de poliție, în vederea excluderii litigiilor în instanțele de judecată	Scris. CNAS nr.6689 din 30.12.2021: Prin scrisoarea nr.5159 din 20.10.2021 către Ministerul Muncii și Protecției Sociale au fost înaintate propuneri de modificare a Legii nr.1544/1993 asigurării cu pensii a militanților și a persoanelor din corpul de comanda și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și a Hotărârii Guvernului nr.78/1994			V
	Recomandare Ministerului Afacerilor Interne				
11	11. Să ajusteze Ordinul nr.96 din 20.03.2018 „Cu privire la recunoașterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu statut special și militar din cadrul Ministerului Afacerilor Interne”, în corespundere cu Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21.02.1994 „Cu privire la modul de	Scris. MAI nr.42/252 din 18.01.2022: În temeiul prevederilor art.16 alin.(2) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22.12.2017, se reglementează că actele normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome sunt emise sau aprobate numai în temeiul și pentru executarea legilor și a Hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui RM, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, astfel încât Ordinul nr.96 din 20.03.2018 respectă rigorile legale indicate, conformându-se prevederilor pct.7 lit.(g) și 8 lit.(d) ale HG nr. 78 din 21.02.1994, unde noțiunea de „izolator de urmărire penală” este însoțită de „izolator de detenție provizorie”			V

	<p>calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare și respectarea normelor prevăzute de art.16 alin.(2) și art.37 alin.(4) ale Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22.12.2017</p>	<p>Cu privire la art. 37 alin.(4) al aceleiași Legi, care reglementează că actele normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome care vizează drepturile și interesele legitime ale omului sunt supuse expertizei juridice obligatorii și se înregistrează de către MJ, se menționează că asigurarea expertizei juridice și înregistrarea în Registrul de stat al actelor juridice este un procedeu juridic care se asigură anterior procedurii de emitere a actului normativ, atunci când acesta se află la etapa de proiect de act normativ</p>			
Recomandări Casei Naționale de Asigurări Sociale					
12	<p>Să intensifice controlul asupra autenticității actelor ce confirmă vechimea în serviciu și solda (căștigul), eliberate de organele abilitate, în baza prevederilor art.49 alin.(3) din Legea nr.1544-XII din 23.06.1993 privind asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri</p>	<p>Scns. CNAS nr.6689 din 30.12.2021: în temeiul ordinului intern nr.439-D din 12.08.2021, la data de 13.08.2021, pentru specialiștii CTAS a fost desfășurat seminarul de instruire internă cu tematica „Controlul asupra autenticității actelor ce confirmă vechimea în serviciu și solda (căștigul) eliberate de organele abilitate”. În temeiul ordinului intern nr.410-D din 02.08.2021, de comun cu Administrația Națională a Penitenciarelor, la 05.08.2021 a avut loc seminarul de instruire a angajaților Administrației Naționale a Penitenciarelor privind aplicarea cadrului legal la stabilirea pensiilor și prezentarea actelor justificative ce țin de vechimea în muncă, precum și confirmarea perioadelor cu înlesnin/avantaje pentru foștii angajați ai Autorității Naționale a Penitenciarelor</p>	V		
13	<p>Să evalueze procesul de formare a rapoartelor în SI „Protecția Socială”, reieșind din normele de evidență și rapoarte financiare, în vederea identificării riscurilor și estimării impactului valoric asupra situațiilor financiare, precum și asigurării corelării politicilor de reglementare a metodelor de contabilitate specifice asupra perioadei de gestiune stabilite ca constanță în SI „Protecția Socială”, ceea ce ar permite reconcilierea datelor utilizate la întocmirea rapoartelor</p>	<p>Scris. CNAS nr.6689 din 30.12.2021: A fost evaluat mecanismul de formare a rapoartelor în Sistemul Informațional „Protecția Socială” și în evidența plății prestațiilor sociale se includ sumele achitate, neachitate și restituite prin intermediul serviciului guvernamental de plăți electronice MPay. Așfel, în Sistemul Informațional „Protecția Socială” a fost elaborat „Raportul privind identificarea și restituirea plăților necuvenite a prestațiilor sociale”. În raport sunt reflectate sumele supraplăților identificate în luna curentă. Suma restituită în luna curentă corespunde sumelor restituite prin intermediul serviciului guvernamental de plăți electronice MPay în perioada de gestiune</p>	V		

14	<p>14. Să identifice, să evalueze și să includă în evidența contabilă și în rapoarte creațiile privind suportul financiar și suportul unic</p> <p>15. Să elaboreze și să înainteze, în modul stabilit, propuneri de ajustare a instrucțiunii privind evidența contabilă a CNAS, în vederea descrierii procedurilor distincte de reflectare a datorțiilor și creanțelor cu termen expirat</p>	<p>Scriș. CNAS nr.6689 din 30.12.2021: În Sistemul Informațional „Protecția Socială” a fost elaborat „Raportul privind identificarea și restituirea plăților necuvenite a prestațiilor sociale”. Informația din raport privind sumele supraplăților identificate în luna curentă, suma restituită în luna curentă și soldul la sfârșitul lunii sunt reflectate în evidența contabilă pentru fiecare tip de prestație socială, inclusiv pentru suportul financiar și suportul unic</p> <p>Scriș. CNAS nr.6689 din 30.12.2021: La data de 02.07.2021 a fost organizată ședința comună cu reprezentanții Casei Naționale de Asigurări Sociale, Ministerului Finanțelor și Curții de Conturi cu privire la mecanismul de evidență a datorțiilor și creanțelor cu termen expirat și reflectarea acestora în rapoartele de executare a bugetului.</p> <p>Ca urmare a ședinței, prin scrisoarea nr.4148 din 24.08.2021, Ministerului Finanțelor i-au fost înaintate propuneri de modificare a Instrucțiunii privind evidența contabilă a Casei Naționale de Asigurări Sociale. Modificările înaintate au fost acceptate de către Ministerul Finanțelor prin scrisoarea nr.12/3-4-212 din 22.10.2021</p>	V	
15			V	
16	<p>16. Să eficientizeze controalele interne privind verificarea corectitudinii stabilirii, calculării și integrității dosarelor pentru: indemnizația unică în legătură cu decesul pensionarului din rândul instituțiilor de forță, indemnizația de forță, indemnizația pentru incapacitatea temporară de muncă cauzată de boli obișnuite, ajutor de șomaj, indemnizația în cazul decesului unuia dintre soți</p>	<p>Scriș. CNAS nr.6689 din 30.12.2021: Prin scrisoarea nr.II-03/10-1728 din 26.08.2021 au fost atenționați șefii Caselor Teritoriale de Asigurări Sociale privind asigurarea corectitudinii stabilirii, calculării și integrității dosarelor în cazul realizării dreptului la indemnizația unică în legătură cu decesul pensionarului din rândul instituțiilor de forță și indemnizației în cazul decesului unuia dintre soți</p>	V	
17	<p>17. Să înlăture erorile identificate privind sumele achitate incorrect beneficiarilor și să elaboreze un mecanism de control al corectitudinii achitării indemnizațiilor urmașilor personalului medical decedat ca urmare a desfășurării activității medicale în lupta cu COVID-19</p>	<p>Scriș. CNAS nr.6689 din 30.12.2021: A fost efectuată verificarea corectitudinii achitării indemnizațiilor urmașilor personalului medical decedat ca urmare a desfășurării activității medicale în lupta cu COVID-19, în rezultatul căreia pe contul Casei Naționale de Asigurări Sociale au fost recuperate sumele indemnizațiilor achitate incorrect.</p> <p>Prin ordinul nr.154-A din 01.07.2021 a fost modificată instrucțiunea privind plata prestațiilor sociale beneficiarilor din sistemul public de asigurări sociale prin intermediul serviciului guvernamental de plăți electronice (MPay), aprobată prin ordinul nr.35-A din 15.02.2021, fiind completată cu un mecanism nou de control logic, implementat în Sistemul Informațional „Protecția Socială”</p>	V	
18	<p>18. Să monitorizeze procesul de stabilire și achitare în termen a: indemnizației de incapacitate temporară de muncă cauzate de boli obișnuite, indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă</p>	<p>Scriș. CNAS nr.6689 din 30.12.2021: Începând cu luna august 2021 a fost implementată înscrierea în Registrul de conturi personale din sistemul guvernamental de plăți electronice MPay a informației pentru plata indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă. Conform graficului lunar aprobat transferul mijloacelor bănești pentru plata indemnizației se efectuează de trei ori pe lună</p>	V	

	cauzate de un accident de muncă sau boli profesionale, indemnizației în cazul decesului unuia dintre soți	Săptămânal a fost monitorizat termenul de stabilire a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă și în adresa Caselor Teritoriale de Asigurări Sociale au fost expediate, prin intermediul poștei electronice, listele deciziilor de stabilire a indemnizațiilor pentru examinare fi aprobare. Prin scrisoarea nr. II-03/10-1564 din 28.07.2021 șefii Caselor Teritoriale de Asigurări Sociale au fost atenționați asupra asigurării corectitudinii stabilirii și calculării indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă, precum și integrității dosarelor personale ale beneficiarilor de indemnizație pentru incapacitatea temporară de muncă și ajutor de șomaj. În perioada Iunie-noiembrie 2021 au fost verificate pe aspectul corectitudinii stabilirii și calculării: - 116 dosare de indemnizații unice în legătura cu decesul pensionarului din rândul instituțiilor de forță, fiind emise 5 scrisori cu recomandări metodice pentru Casele Teritoriale de Asigurări Sociale; - 468 dosare de indemnizații în cazul decesului unuia dintre soți, fiind emise 23 scrisori cu recomandări metodice pentru Casele Teritoriale de Asigurări Sociale. Totodată, prin scrisoarea nr. II-03/10-1728 din 26.08.2021 șefii Caselor Teritoriale de Asigurări Sociale au fost atenționați asupra asigurării respectării termenului de emiteră a deciziei de acordare a indemnizației în cazul decesului unuia dintre soți. În perioada iunie-noiembrie 2021, a fost asigurat procesul de verificare a corectitudinii stabilirii și calculării indemnizației în cazul decesului unuia dintre soți Scris. CNAS nr.6689 din 30.12.2021: în Raportul privind plata indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă a fost introdus codul nou de buget de finanțare la sumele indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de un accident de muncă sau boli profesionale	V	
19	19. Să identifice, să evalueze și să includă în evidență separată sumele aferente indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de un accident de muncă sau boli profesionale achitate de angajator, cât și cele stabilite de CNAS, cu reflectarea corespunzătoare în rapoarte		V	
20	20. Să evalueze și să eficientizeze, de comun cu părțile implicate, procesele aferente formării și schimbului de date privind decesul beneficiarilor, în scopul excluderii cheltuielilor nejustificate	Scris. CNAS nr.6689 din 30.12.2021: A fost implementat un mecanism nou de verificare a datelor livrate de către Agenția Servicii Publice și înscrise în Sistemul Informațional „Protecția Socială”, fiind asigurată monitorizarea continuă a suspendării plății prestațiilor sociale în baza schimbului de date privind decesul beneficiarilor. Informația privind decesul beneficiarilor se transmite către Agenția de Guvernare Electronică pentru blocarea plăților și în scopul excluderii cheltuielilor nejustificate	V	
Recomandare Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă				
21	21. Să eficientizeze activitățile de control intern în scopul introducerii informației corecte și veridice cu privire la deciziile de stabilire a dreptului la ajutor de	Scris. ANOFM nr.02-936 din 21.12.2021: a întreprins mai multe acțiuni, și anume: 1. S-au înaintat către MSMPS propuneri de completare a Procedurii de examinare a cererii de stabilire a dreptului la ajutor de șomaj. Reglementarea respectivă va facilita procesul de luare a deciziei cu privire la stabilirea dreptului la ajutorul de șomaj;	V	

<p>șomaj și a datelor privind beneficiarii de ajutor de șomaj și să monitorizeze termenul de acordare a dreptului acestei prestații</p>	<p>2. S-au înaintat către MMPS propuneri de modificare/completare a Legii 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj. Unele din propuneri țin de simplificarea mecanismului de stabilire a dreptului la ajutorul de șomaj;</p> <p>3. S-a elaborat și aprobat prin Ordinul ANOFM nr. 104 din 24.09.2021 „Procesul de stabilire/suspendare/restabilire/încetare a dreptului la ajutor de șomaj” în vederea facilitării implementării acestui proces de către subdiviziunile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă și eficientizării activității de control intern;</p> <p>4. S-a participat la elaborarea Conceptului Sistemului Informațional Automatizat „Înregistrarea cu statut de șomer” și a Regulamentului privind organizarea și funcționarea Sistemului Informațional automatizat „Înregistrarea cu statut de șomer”;</p> <p>5. S-a demarat din luna decembrie 2021 pilotarea noului Sistem informațional automatizat „Înregistrarea cu statut de șomer”. Prin intermediul noului sistem informațional a fost digitalizat procesul de examinare și stabilire a dreptului la ajutorul de șomaj. Digitalizarea serviciului a fost realizată în cadrul proiectului „Modernizarea Serviciilor Guvernamentale”, implementat de către Agenția de Governare Electronică cu suportul Băncii Mondiale</p>		
---	--	--	--

Informații privind indicatorii de salarizare în cadrul Casei Naționale de Asigurări Sociale

Nr. d/o	Denumirea	Unitatea de măsură	Valoarea	Problema identificată	Cauza problemei identificate	Comentariile auditorului
1	Valoarea fondului de salarizare			-	-	-
1.1.	Total aprobat	mii lei	136149,40	-	-	-
1.1.1.*	Din care: <i>personal tehnic</i>	mii lei	7806,00	-	-	-
1.2.	Total rectificat	mii lei	136149,40	-	-	-
1.2.1.*	Din care: <i>personal tehnic</i>	mii lei	7806,00	-	-	-
1.3.	Total executat	mii lei	135472,60	-	-	-
1.3.1.*	Din care: <i>personal tehnic</i>	mii lei		-	-	-
2	Rețineri la achitarea pentru serviciile prestate de personalul tehnic	zile, luni		-	-	-
3	Numărul de angajați		1348	-	-	-
3.1.	Conform statelor de personal	unități	1348	-	-	-
3.1.1.*	Din care: <i>personal tehnic</i>	unități	132	-	-	-
3.2.	De facto	unități	1094	-	-	-
3.2.1.*	Din care: <i>personal tehnic</i>	unități	115	-	-	-
4	Rata de fluctuație în cadrul entităților	%	9 %	Activitatea CNAS este una complexă care include multe procese sistemice, în cadrul entităților sunt gestionate/acordate/calulate/achitate	Anual activitatea CNAS se suplimentează cu noi procese și noi prestații, noi responsabilități, fără	-

			mai multe tipuri de prestații, iar fiecare prestație dispune de o bază legală separată și de un proces de acordare distinct pe fiecare tip			a fi majorat efectivul de personal, astfel crescând considerabil intensitatea asupra specialiștilor activi	
5	Numărul mediu de funcții vacante	unități	262	Problema lipsei personalului este strâns legată de nivelul salarizării. Astfel, salariul mediu al funcțiilor de execuție (domeniu cu cele mai multe cadre lipsă – 236 persoane) este cu 3,6 mii lei mai mic decât salariul mediu pe economie pe anul respectiv	Volumul de lucru, responsabilitatea și intensitatea crescândă, necesitatea activității peste orele de program, contingentul specific de cetățeni deserviți, remunerarea necorespunzătoare eforturilor depuse nu contribuie la menținerea și atragerea specialiștilor		
5.1.	Din care: blocate urmare a moratoriului	unități				CNAS nu dispune de date privind numărul de funcții vacante deoarece conform HG nr.942/2020 pentru stabilirea moratoriului temporar privind încadrarea personalului din sectorul bugetar în funcțiile vacante înregistrate pentru CNAS, prevederile respective sunt cu titlu de recomandare	
6	Valoarea medie a vechimii funcțiilor vacante de redat pe luni					Reieșind din actualizarea lunară și fluxul mare de personal, delimitarea funcțiilor vacante pe luni nu a fost posibil de calculat, deoarece evidența funcțiilor/posturilor vacante se ține în fișiere Excel. Lunar se întocmește mișcarea de personal de către specialiștii Direcției resurse umane	
6.1.	Pînă la 3 luni	unități				-	

19*	Numărul de angajați care au beneficiat de indemnizații unice aferente infecției cu COVID-19	unități	68						
20*	Valoarea indemnizațiilor unice aferente infecției cu COVID-19 achitate angajaților	mii lei	1088,00						